

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**«САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО: ІСТОРІЯ,
СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

**Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет конференції:
12 червня 2024 року**

Умань – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**«САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО: ІСТОРІЯ,
СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

**Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет конференції:**

12 червня 2024 року

Умань – 2024

УДК 635.9

ББК 42.37

Рекомендовано до друку методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства Уманського НУС
протокол № 6 від 06 червня 2024 року

Редакційна колегія:

Поліщук В.В., декан факультету лісового і садово-паркового господарства, д. с.-г. н., професор;

Величко Ю.А., к. с.-г. н., доцент, завідувач кафедри садово-паркового господарства;

Балабак А.Ф., д. с.-г. н., професор;

Заморський О.О., к. с.-г. н., доцент;

Пушка І.М., к. с.-г. н., доцент;

Осіпов М.Ю., к. с.-г. н., доцент;

Українець О.А., д.ф.н., викладач;

Бровді А.А., д.ф.н., викладач.

Відповідальний секретар:

Осіпов М.Ю., к. с.-г. н., доцент кафедри садово-паркового господарства

Садово-паркове господарство: історія, сучасність та перспективи розвитку : матер. наук.-практ. Інтернет-конференції (12 червня 2024 року), Умань : Уманський НУС, 2024. 50 с.

У збірнику матеріалів науково-практичної Інтернет конференції висвітлено результати наукових досліджень викладачів і студентів факультету лісового і садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва.

ЗМІСТ

БОНДАРЕНКО В. В., БРОВДІ А. А.	ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ТА ФОРМ РОДУ <i>SALIX</i> L. У ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ	6
ДРОБІТ В.О., ПОЛЩУК В.В.	ОЦІНЮВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЄМНОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТЕЖКИ «ПЕРЛИНА СЛАВУТЧИНИ»	9
КРИСЮК В.А., ПУШКА І.М.	ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ СКВЕРУ ПО ВУЛ. ЛЕСЯ КУРБАСА М. БІЛА ЦЕРКВА	11
ФІТКАЛЕНКО Ю. О., БРОВДІ А. А.	ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ КВІТКОВОГО ОФОРМЛЕННЯ ЧАСТИНИ ТЕРИТОРІЇ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ	13
ШЕВЧЕНКО Д. С., ПОЛЩУК В.В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВЕГЕТАТИВНОГО РОЗМНОЖЕННЯ ВИДІВ І ФОРМ РОДУ <i>ULMUS</i> L.	16
СІДОРОВА В.І., БРОВДІ А. А.	ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРІЙ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ М. ВІННИЦЯ	18
ПАХОЛКІВ Я. В., БРОВДІ А. А.	ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРІЙ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ	20
БЛОУСЮК Є.Т.	ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ М. ВИШГОРОД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	21
ВОРОТНІКОВА М.М.	АНАЛІЗ СТАНУ НАСАДЖЕНЬ ОБУХІВСЬКОГО ПАРКУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЙОГО РЕКОНСТРУКЦІЇ	24
ГЕОРГІАДІ Н.Є.	ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ <i>CHRYSÁNTHEMUM</i> L В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	27
ПАЛАМАРЧУК М.Ю., ПУШКА І.М.	ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОСЛИН КАМ'ЯНИХ САДІВ	29

ГНАТЮК Д.О., ОСПОВ М.Ю.	ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ З ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ В С. РОДНИКІВКА УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	31
КРУГЛИК Р.Р., ПУШКА І.М.	АНАЛІЗ ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ГРУНТОПОКРИВНИХ КВІТКОВИХ РОСЛИН	34
ПІДОПРИГОРА А. Я., ПОЛІЩУК В. В.	ВИКОРИСТАННІ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН В ГАРДЕНОТЕРАПІЇ	37
САВРАНСЬКА Ю.М., ВЕЛИЧКО Ю.А.	ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ З РЕКОНСТРУКЦІЇ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТЕРИТОРІЇ УМАНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ №14 ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	39
ВОЛКОВ А.М., ОСПОВ М.Ю.	ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК ЯК ВЕКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	42
ЗАЇКА В.В., ОСПОВ М.Ю.	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОЗЕЛЕНЕННЯ	44
ПАЧИН Я.П., ОСПОВ М.Ю.	ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В УКРАЇНІ	46

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ТА ФОРМ РОДУ *SALIX* L. У ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ

БОНДАРЕНКО В. В., студент 31к-сп групи

БРОВДІ А. А., доктор філософії

Уманський національний університет садівництва

Верби здавна використовуються у садово-парковому будівництві. Декоративність та невибагливість до умов культивування роблять їх бажаними елементами зеленого будівництва. Вербами найчастіше озеленюють береги водойм та річок, створюють захисні смуги різного функціонального призначення, укріплюють схили тощо [1]. Останнім часом види роду *Salix* L. часто використовують для створення топів арій та живоплотів [2].

Види роду *Salix* L. характеризуються широкою екологічною пластичністю, різноманітністю життєвих форм. У природно-заповідних і наукових установах України широко представлені колекції видів роду *Salix* L. – салікарії [3-5].

Проектуючи салікарій варто дотримуватися систематичного, екологічного, фітосоціотичного та фізіономічного принципів за Л.І. Рубцовим [6].

Проектування салікарій вимагає врахування ряду особливостей. Ділянку під салікарій бажано вибирати на березі природної або штучної водойми. Оскільки більшість видів геліофіти, то повнота насаджень має бути зрідженою. Територію доцільно розбити сіткою звивистих доріжок на кілька секторів. Периметр ділянки можна обсадити вербовими живоплотами. Окремими секторами можна представити види, що застосовуються у лозоплетінні: *S. viminalis*, *S. purpurea*, *S. myrsinifolia*, *S. vinogradovii* та господарськоцінні види для отримання целюлози, дубильних і фармакологічних речовин *S. alba*, *S. fragilis*, *S. triandra*, *S. pentandra*, *S. caprea* і *S. cinerea*. Також варто виокремити групу енергетичних верб *S. ledeburiana* Trautv., *S. sebwerinii* та сорти шведської енергетичної верби ‘Inger’, ‘Klara’, ‘Lisa’, ‘Stina’. Особливу групу становлять аркто-монтанні види верб, які можна представити в альпінарії у центрі ділянки: *S. reticulata*, *S. herbaceae*, *S. retusa*, *S. alpina*, *S. hastata*, *S. silesica*, *S. lapponum*, *S. rhaetica*, *S. Starkeana*. На болотистій заплавної ділянці можна висадити *S. myrtiloides*, *S. aurita*, *S. daphnoides*.

Декоративні інтродуценти доцільно розділити на куртини за ботаніко-географічним принципом: північноамериканські види - *S. lucida* Muhl., *S. pulhra* Cham., *S. longifolia* Muchl., *S. lanata* L.; сибірсько-далекосхідні види - *S. dasyclados* Wimm., *S. alata* Rar. ex Stschegl., *S. udensis* Trautv.; японо-китайські види - *S. babylonica* L., *S. matsudana* Koidz., *S. pierotii* Mig., *S. kangensis* Nakai, *S. tenuifolia* Turcz.; середньоазійські види - *S. capusii* Franch., *S. caspica* Pall. Родзинкою салікарію може стати ділянка декоративних форм і культиварів *S. alba* ‘Chermesina’, ‘Flame’; *S. banylonica* ‘Crispa’, ‘Tortuosa’,

‘Ural’; *S. caprea* ‘Curly Locsk’, ‘Kilmamock’; *S. eleagnus* ‘Angustifolia’, *S. gracilistyla* ‘Melanostachys’; *S. integra* ‘Flamingo’, ‘Hakuro-nashiki’, ‘Pendula’; *S. matsuda* ‘Tortuosa’; *S. purpurea* ‘Nana’, ‘Pendula’; *S. repens* ‘Nitida’, *S. udensis* ‘Sekka’.

Існує кілька способів створення вербових живоплотів. Живці розсаджують у окремі лунки або у єдину траншею.

Зробити вербову огорожа можна частоколом, розмістивши саджанці одним рядом, а у міру зростання закріплювати напрямок росту за допомогою фонові огорожі, поперечних прутів. В даному випадку витримується малий крок між живцями - всього 10-15 см (рис. 1).

Можна висадити сітчастий візерунок, якщо направляти рослини та переплітати відрослі частини. Більш оптимальний варіант малюнка хрест-навхрест з паркану (рис. 2).

Рис. 1. Розміщення саджанців у траншеї

Рис. 2. Сітчастий візерунок з верби

Прути підбираються певного розміру. Найбільш оптимальним варіантом є матеріал товщиною 1-3 см і довжиною 1,5 м. Його товщина багато у чому зумовлена розмірами паркану. Чим він більший, тим товщі повинні бути пруті. Зрізання матеріалу здійснюється навскіс і обов'язково гострим ножем. Прути висушуються у невеликих пучках.

Перш ніж приступати до висадки живої огорожі, необхідно визначити тип ґрунту та підготувати його належним чином для успішного вирощування верби. З цією до ґрунту вносять добрива, регулюють ступінь його кислотності.

Саджанці рослини закріплюють за допомогою тканого полотна або мотузки до кілочків. Живці додаткового зміцнення не потребують. Якщо потрібно зробити певний рисунок, пророслі пагони відразу і у міру зростання поступово направляють у потрібному напрямку. За таких умов зелений паркан буде зростати відразу так, як потрібно. У перші кілька днів рослини часто та рясно поливають.

Для створення каркасу альтанки з верби потрібно посадити підготовлені гілки і регулярно зволожувати ґрунт. Спочатку слід зробити каркас з товстих прутів, пов'язуючи їх по горизонталі більш тонкими, і направляючи по діагоналі кінці товстих прутів до купола альтанки. Таким чином, після того, як

прути каркаса засохнуть - вийде досить міцна конструкція. Далі готову конструкцію по зовнішньому периметру можна обсаджувати молодими гілками.

Оскільки верба дуже швидко зростає - її періодично підстригають. За альтанкою також потрібно проводити певний догляд. Не можна допускати сильного розростання гілок. Після того, як гілки заплетуть весь простір каркасу, зайві пагони краще обрізати, щоб не допустити їх рясного розростання. Будувати альтанку необхідно такої висоти, щоб була можливість дотягнутися до верхньої точки при обрізуванні. Обрізку краще робити, стоячи всередині намету.

У посушливі періоди необхідно поливати цей живий намет – верба любить вологу. Такий намет влітку створює затишний затінок, який не потрібно ховати від дощу і прибирати на зиму.

Список використаних джерел

1. Мазуренко Н.А., Маурер В.М. (2013). Поширення представників роду *Salix L.* в Україні та перспективи їх використання в озелененні. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України.* (Вип. 187, № 1). С. 93-99.

2. Іщук Л.П., Іщук Г.П. (2017). Особливості формування топіаріїв з кулястих плакучих і приземистих видів і культиварів роду *Salix L.* *Актуальні проблеми озеленення населених місць: освіта, наука, виробництво, мистецтво формування ландшафту:* матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Біла Церква. С. 64-66.2.

3. Іщук Л.П. (2014). Особливості створення експозиційних ділянок видів роду *Salix L.* у садах і парках. *Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках:* матеріали VI Міжнародної конференції. Ялта. С. 39.

4. Іщук Л.П. (2015). Перспективи розширення асортименту видів роду *Salix L.* для зеленого будівництва в Україні. *Охорона біорізноманіття та історико-культурної спадщини у ботанічних садах та дендропарках:* матеріали Міжнародної наукової конференції. Умань: «Сочінський». С. 59-62.

5. Ishchuk L.P., Maslovata S.A., Ishchuk G.P. (2018). Salikarij as a modern form of monosade willow (*Salix L.*) *Formation of urban geen areas.* (Вип. 1, № 15). Pp. 53-60.

6. Рубцов Л.І. (1977). Деревя і куші у ландшафтній архітектурі. Київ: Наукова думка.

ОЦІНЮВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЄМНОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТЕЖКИ «ПЕРЛИНА СЛАВУТЧИНИ»

ДРОБИТ В.О., студент 41-сп групи

ПОЛЩУК В.В., доктор сільськогосподарських наук, професор
Уманський національний університет садівництва

Рекреаційна ємність території - один з найважливіших показників при плануванні рекреаційно-туристського господарства, у тому числі у процесі формування спеціальних (вільних) економічних зон туристсько-рекреаційного типу. Вона впливає на якісний стан рекреаційних ресурсів, навколишнє середовище, психологічний комфорт рекреантів [1, 2]. За надмірного тривалого рекреаційного навантаження природне середовище зазнає серйозних змін. Види негативного впливу досить різноманітні: витоптування надґрунтового покриву, підстилки і підросту, пошкодження дерев, деградація рослинного покриву внаслідок збору грибів, ягід та квітів, ущільнення ґрунту, відлякування тварин, виснаження рибних та мисливських угідь, виникнення лісових пожеж, забруднення повітря викидами автотранспорту, засмічення території, забруднення поверхневих водойм тощо [3, 4]. Специфічним негативним явищем надмірного рекреаційного навантаження є створення психологічного дискомфорту для рекреантів, що приводить до зниження ефекту оздоровлення та відпочинку [5].

Визначення рекреаційного навантаження має відповідати таким вимогам.

1. Рекреаційне навантаження – це допустима кількість рекреантів на одиницю площі, які одночасно можуть перебувати на території після її пристосування до рекреаційних потреб.

2. Норми рекреаційного навантаження залежать в основному від природних ландшафтів та сезону року. Найбільшу опірність на вплив рекреаційного навантаження мають приморські природні комплекси, найменшу - низовинні. Рекреаційне навантаження влітку є вищим, ніж взимку. Для різних природних комплексів рекреаційне навантаження взимку коливається від 20 % для приморських до 80 % для гірських територій.

3. Виходячи з цих даних встановлені нормативні показники рекреаційного навантаження для різних природних комплексів України (табл. 1).

Таблиця 1. Нормативні показники рекреаційного навантаження на природні комплекси

Природні комплекси	Нормативи рекреаційного навантаження (осіб/км ²)					
	літо			зима		
	min	max	середнє	min	max	середнє
Приморські	300	500	400	60	100	80
Озерні	80	150	115	16	45	30
Річкові	50	80	65	16	24	20
Низовинні	80	120	100	30	50	40
Горбогірні, височинні	100	150	125	40	60	50
Гірські	110	200	155	60	160	110

Дані нормативи дають загальне уявлення про норми рекреаційного навантаження на різні природні комплекси. Локалізовані показники рекреаційного навантаження для кожної окремо взятої території визначаються на місці з урахуванням конкретних природних умов, враховуючи характер підстилаючої поверхні, рослинного покриву, нахилу поверхні тощо. Норми рекреаційного навантаження служать базою для визначення місткості рекреаційних територій.

Розрахунки показали, що нормативи рекреаційного навантаження на територію екологічної стежки «Перлина Славутчини» у літній період складають 121 осіб/км², а у зимовий - 62 осіб/км². Показники тривалості рекреаційного періоду для НПП «Мале Полісся» у середньому становлять для зимового періоду 112 днів, а для літнього – 118 днів. Середня тривалість перебування туриста у НПП «Мале Полісся» становить 5,56 днів. Ці дані допомогли нам визначити рекреаційну місткість екологічної стежки «Перлина Славутчини», яка у літній період становить 1200 чол., а у зимовий – приблизно 455 чол.

У літній період Голубі озера, що знаходяться на маршруті екостежки відвідують жителі навколишніх сіл, містечок Славутич, Нетішин, Ізяслав, Вараш для одно-дво-п'ятиденного відпочинку. Даний показник не дає повної уяви про розвиток туристично-рекреаційного господарства парку. Його потрібно розглядати разом з інфраструктурним забезпеченням відповідної території. Однак, за наявності даних показників, ми можемо планувати розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури у відповідності з дотриманням екологічних та соціальних нормативів.

Таким чином проведені дослідження показали, що НПП «Мале Полісся» має значний туристичний потенціал. Там зосереджено значне різноманіття історико-культурних та природних ресурсів. Визначення значення рекреаційної місткості екологічних стежок парку дає змогу найбільш оптимально планувати розвиток туризму у межах регіону з урахуванням екологічних аспектів.

Список використаних джерел

1. Нагаєва С. П., Чернякова О. І., Зубарева Ю. А. (2020). Оцінка рекреаційного навантаження на території біосферного заповідника «Асканія Нова». *World science: problems, prospects and innovations: The 4th International scientific and practical conference*. Perfect Publishing, Toronto, Canada. P. 524.
2. Кравців В. С., Гринів Л. С., Копач М. В., Кузник С. П. (1999). Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери Наукове видання. Львів: ПАН України-ІРД НАМ України.
3. Юрцунів С. (2015). Стан розвитку туризму Карпатського регіону та його рекреаційна місткість. *Ecological Safety and Balanced Use of Resources*. (Вип. 2, № 12). С. 117-122.
4. Кравців В.С., Гринів Л.С., Копач М.В., Кузик С.П. (1999) Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери: Наукове видання. Львів: ІРД НАН України.
5. Вовкодав Г. М. (2014). Туристично-рекреаційний потенціал кодимського району Одеської області. *Збалансоване природокористування*. (Вип. 3). С. 69-74.

ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ СКВЕРУ ПО ВУЛ. ЛЕСЯ КУРБАСА М. БІЛА ЦЕРКВА

КРИСЮК В.А., студент 31к-сп групи

ПУШКА І.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Уманський національний університет садівництва

Сквери є об'єктами ландшафтної архітектури і визначаються як озеленені території площею від 0,2 до 2,5 га, призначені для архітектурно-художнього оформлення міських вулиць, площ, набережних тощо, а також для повсякденного короткочасного відпочинку населення та транзитного пішохідного руху [1].

Нині сквери мають велике значення у системі благоустрою і озеленення міст. Вони видозмінюють міське середовище у бік естетичності, впливають на санітарно-гігієнічний стан повітря, урізноманітнюють відпочинок населення [2].

З метою розробки пропозицій щодо ландшафтного облаштування та благоустрою скверу по вул. Л. Курбаса м. Біла Церква проведено передпроектний аналіз території.

У результаті передпроектного аналізу було встановлено, що площа скверу становить 18691 м², з яких 4649 м² займають доріжки та майданчики, 1980 м² – забудова, решта 12062 м² – це паркові насадження та галявини з газоном.

Даний сквер за своїми особливостями просторової організації насаджень відноситься до напіввідкритих просторів, оскільки на території поєднуються відкриті ділянки з високими деревними насадженнями, які розділяють територію на ряд взаємопов'язаних просторів. Рельєф рівнинний.

Дерева представлені в основному листяними породами. Найпоширенішими деревними видами на території є береза повисла (*Betula pendula*), в'яз шорсткий (*Ulmus glabra* Huds.), горіх грецький (*Juglans regia* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata*), каштан кінський (*Castanea sativa*), клен гостролистий (*Acer platanoides*). У сквері також виявлено наступні види – береза пухнаста (*Betula pubescens*), верба біла (*Salix alba* L.), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*), липа широколиста (*Tilia platyphyllo*), тополя тремтяча (*Populus tremula*), клен американський (*Acer negundo*).

Видовий склад кущів представлено бузком звичайним (*Syringa vulgaris*), калиною звичайною (*Viburnum opulus*), магонією подуболистою (*Mahonia aquifolium*), самшитом вічнозеленим (*Buxus sempervirens*), спірею Вангутта (*Spiraea vanhouttei*), шипшиною собачою (*Rosa canina*).

Таким чином під час інвентаризації території у сквері було виявлено 107 екземплярів деревних видів.

Для здійснення реконструкції насаджень та правильного підбору видового складу з посиленням декоративних і санітарних властивостей насаджень проведено таксономічний аналізу існуючого видового складу.

Найбільшою кількістю родів і видів представлено порядки Букоцвіті (береза повисла, береза пухнаста, в'яз шорсткий, горіх грецький), Розоцвіті (горобина звичайна, спірея вангутта, шипшина собача), Сапіндоцвіті (гіркокаштан кінський, клен американський, клен гостролистий). Загалом ці види складають 50% видового складу. Порядки Дереноцвіті, Жовтецевоцвіті, Черсакоцвіті, Губоцвіті, Мальвоцвіті, Вербоцвіті, Самшидоцвіті, Губоцвіті представлені по одному виду.

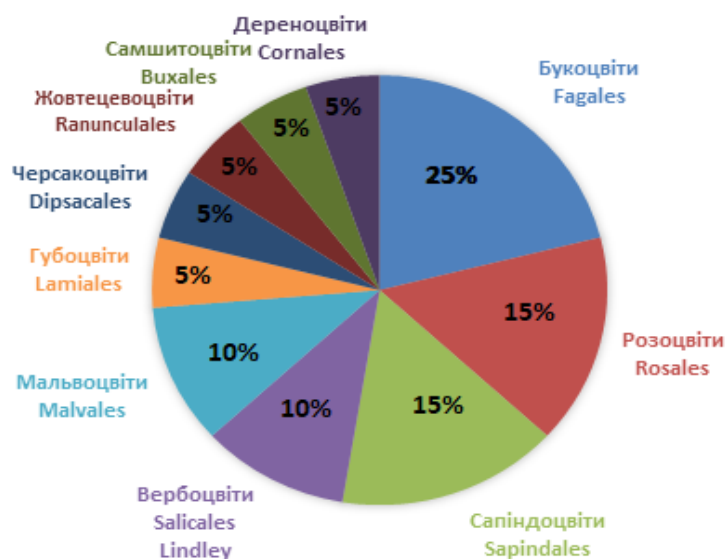

Рис. 1. Процентний розподіл видів за порядками

Усі дерева та кущі знаходяться у доброму стані, лише декілька видів потребують часткової підрізки від омели. Проєктом передбачено збереження насаджень та підвищення декоративності насадженнями хвойних видів та красиво квітучих кущів.

Отже, обстежена територія представляє собою зелений масив, у якому, враховуючи розміри, розміщення та природну характеристику насаджень, можна забезпечити найкращі умови для відпочинку та організації масових культурно-розважальних та спортивних заходів.

Список використаних джерел

1. Кучерявий В.П. (2008). Озеленення населених місць: Підручник. Видання 2. Львів: Світ. 456 с.
2. Огороднікова А.С., Павленко Б.Я. (2021). Значення міських скверів в озелененні міст та історична ретроспектива їх розвитку у системі містобудування. *Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садово-парковому господарстві*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів. Біла Церква. С. 70-72.

ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ КВІТКОВОГО ОФОРМЛЕННЯ ЧАСТИНИ ТЕРИТОРІЇ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ

ФІТКАЛЕНКО Ю. О., студент 31к-сп групи

БРОВДІ А. А., доктор філософії

Уманський національний університет садівництва

Головний декоративний елемент проєктування ділянки – це декоративні рослини, розмаїття видів та забарвлень яких, створює безмежні можливості для оформлення будь-якої ділянки, незалежно від її розмірів та екологічних характеристик. Важливо правильно підібрати асортимент рослин, згідно естетичних вимог та умов можливого місця вирощування.

У квітничково-проєктному оформленні використовують два стилі: регулярний та пейзажний. Регулярному стилю властиві строгі пропорції та симетрія у плануванні, використання у насадженнях однорічних, рідше багаторічних рослин, які створюють великі яскраві плями. При пейзажному стилі - композиції дуже схожі до природних. Кожному стилю властиві свої типи квіткових насаджень. Наприклад, клумби, рабатки, бордюри, квітники, партери є основними насадженнями регулярного типу. Поодинокі насадження, групи, міксбордери, ландшафтні квітники, кам'яні сади відносяться до природного стилю [1].

На території Кременецького лісотехнічного коледжу, де проводили дослідження нами запроєктовано квіткове оформлення у регулярному стилі, аби воно естетично вписувалося у екстер'єр коледжу який у свою чергу є палацом. На нашу думку пейзажний стиль буде виглядати дещо неохайним та хаотичним на фоні будівлі. Також пропонуємо встановити ліхтарики, які чудово будуть доповнювати клумбу, що знаходиться у центрі партерної частини, і будуть освітлювати доріжку до каплиці та й саму каплицю, а також проектуємо малі архітектурні форми у вигляді двох лебедів, що будуть знаходитися біля фонтану.

Квітники включають велику різноманітність типів квіткового оформлення. На об'єкті дослідження ми пропонуємо рабатку, що буде розташована на передньому плані ділянки; монобордюр біля доріжки, що веде до фонтану та монобордюр біля доріжки, що веде до каплиці; солітери, що знаходитимуться у зоні дендрологічного саду; групу, що запроєктована у меморіально-рекреаційній зоні; арабеску, що буде знаходитись у центральній частині партерної зони; рокарій, що розміщується у меморіально-рекреаційній зоні; клумби, що знаходяться біля каплиці, навчального корпусу, у партерній частині та меморіальній частині досліджуваної території; квітниці, що розміщені у партерній зоні та зоні дендрологічного саду.

Рабатка – прямокутний квітник у вигляді вузької (шириною до 2-3 метрів) смуги вздовж паркану, огорожі або доріжки з одним або декількома видами рослин. Рослини у рабатках, як правило, добираються контрастних кольорів і не змішуються, завдяки чому досягається ілюзія орнаменту [2]. Для рабатки нами використано такі види: лобелія ампельна (*Lobelia erinus*), цинерарія приморська (*Cineraria maritima*), колеус Блюма гібридний (*Plectranthus scutellarioides*), хризантема кущова (*Chrysanthemum bush*), хоста вузьколиста (*Hosta Lancifolia*), айстра новобельгійська (*Royal Ruby*), тюльпан «Династія» (*Tulip Dynasty*), тюльпан «Алібі» (*Tulip Alibi*), тюльпан «Хакун» (*Tulip Hakuin*).

Монобордюр – вузька смуга з низкорослих (заввишки до 1 м) деревних або трав'янистих рослин одного виду, що оздоблює доріжки, квітники та партери у парках і садах; вид живоплоту. Для бордюру, що веде до фонтану ми використовуємо хосту вузьколисту (*Hosta Lancifolia*), а для бордюру, що веде до каплиці – хризантему кущову (*Chrysanthemum bush*).

Солітер – окреме насадження у європейських парках. Дизайнерський прийом, один з основних елементів композиції зелених насаджень застосовуваний при благоустрої та озелененні парків, садів і приватних володінь. У якості солітру ми використовуємо юкку нитчатую (*Yucca filamentosa*), що знаходитиметься у зоні дендрологічного саду та у партерній частині.

Група – це композиція із дерево-чагарникових чи квіткових насаджень, яка зазвичай складається з непарної кількості рослин. Для групи ми

використовуємо троянду чайно-гібридну «Чорний принц» (*Rosa hybrid tea 'Black Prince'*).

Арабеска – це однойменний квітник або його частина, що складений із геометричних квіткових композицій. Для створення арабески ми підібрали асортимент рослин: хосту вузьколисту (*Hosta Lancifolia*), колеус Блюма гібридний (*Plectranthus scutellarioides*), бегонію вічноквітучу (*Begonia vichnokvitucha*), агератум гаустона (*Ageratum houstonianum*).

Клумба – це фігурна квітова грядка; ділянка в формі геометричної фігури, круга, овала, квадрата, іноді прямокутника або зірчаста, у діаметрі від 0,75 до 6 м та більше. Поверхня її завжди трохи опукла з ухилом 5-10°, тобто на кожен метр довжини радіуса поверхня піднімається на 5-15 см. Влаштовують клумби на тлі газону. Рослини на клумбі висаджують так, щоб вони утворювали візерунок або малюнок [11]. Для оформлення клумб використовують малі архітектурні форми. Для клумб, що знаходяться біля каплиці ми пропонуємо використати сальвію блискучу (*Salvia splendens*) та алісум сніжний (*Alisum nix*), для клумби що знаходиться у партерній частині – тюльпан «Династія» (*Tulip Dynasty*), хризантему кущову (*Chrysanthemum bush*), іпомею пурпурову (*Ipomoea purpurea*), шафран посівний (*Crocus sativus*), лілійник жовтий (*Heimerocallis lilioasphodelus*), ротики садові (*Antirrhinum majus*), жоржину помпонна (*Dahlia pomponne*), молочай облямований (*Euphorbia marginata*); для клумби біля навчального корпусу використовуємо цинерарію приморську (*Cineraria maritima*), хосту вузьколисту (*Hosta Lancifolia*), сальвію борошністу (*Salvia farinacea*), у клумбі у меморіальній частині використовуємо такі види: хосту вузьколисту (*Hosta Lancifolia*), жоржину помпонну (*Dahlia pomponne*), ротики садові (*Antirrhinum majus*), півники угорські (*Iris hungarica*), фіалку триколірну (*Viola tricolor*).

Рокарій – це ландшафтна композиція, де декоративні рослини поєднуються з камінням. Для рокарію було обрано такі види: лілійник жовтий (*Heimerocallis lilioasphodelus*), бадан товстолистий (*Bergenia crassifolia*), дзвоники карпатські (*Campanula carpatica*), очиток видний (*Hylotelephium spectabile*).

Квітниця – це спеціальна ємкість у яку висаджено декоративні квіткові рослини. Для квітниць у партерній частині було обрано лобелію ампельну (*Lobelia erinus*), а для декорування МАФ, що будуть у вигляді двох лебедів, пропонується використати петунію ампельну (*Petunia ampelnye*), для квітниць та МАФ у зоні дендрологічного саду відібрано також петунію ампельну (*Petunia ampelnye*).

Список використаних джерел

1. Крижанівська Н.Я. (2017). Основи ландшафтного дизайну: Підручник. К.: «Ліра-К».
2. Заячук В.Я. (2014). Дендрологія: Підручник для студентів ВНЗ. Львів: Сполом.

3. Єгоров Ю. І. (2011). Масштабна організація архітектурно-ландшафтного середовища. *Містобудування та територіальне планування*. (Вип. 39). С. 161-168.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВЕГЕТАТИВНОГО РОЗМНОЖЕННЯ ВИДІВ І ФОРМ РОДУ *ULMUS L.*

ШЕВЧЕНКО Д. С., студентка 41-сп групи
ПОЛЩУК В.В., доктор сільськогосподарських наук, професор
Уманський національний університет садівництва

Розширення асортименту деревних рослин, які використовуються в озелененні завжди було й залишається актуальним. Важливим завданням, без виконання якого не можливе розширення асортименту деревних рослин, що сприятиме збереженню їхнього біорізноманіття та раціональному використанню рослинних ресурсів є встановлення їхньої репродуктивної здатності та найбільш оптимальних методів розмноження [1].

В умовах м. Біла Церква представники роду *Ulmus*, особливо декоративні форми, культивуються обмежено. Значною мірою це пов'язано з недостатньою обізнаністю з формовою різноманітністю представників роду, відсутністю достатньої інформації щодо їх біоекологічних особливостей, декоративних якостей та ефективних способів розмноження.

Розмноження насінням - важливий показник функціонування генеративної сфери рослин видів роду *Ulmus* і потенційних можливостей їх існування у неоднорідних умовах середовища. Крім цього, насінневий спосіб розмноження є простим та економічно вигідним і дозволяє отримати садивний матеріал у великій кількості [2-4].

Вегетативне розмноження, на відміну від насінневого, забезпечує збереження спадкових ознак у вегетативних поколіннях [5]. У природних умовах види роду *Ulmus* вегетативно поновлюються відсадками, кореневою поросллю та поросллю від пня.

Порослеві пагони представників роду *Ulmus*, які утворились від пня у перші роки життя відрізнялися більш інтенсивним ростом порівняно з одновіковими рослинами насінневого походження, оскільки вони використовували велику кількість запасних пластичних речовин, відкладених у материнському пні та корінні.

Дослідженнями з розмноження представників роду *Ulmus* корневими живцями у культурі встановлено їхню високу (95-100 %) приживлюваність [6].

Декоративні форми та сорти рослин, які не утворюють насіння, а також гібридні рослини, які вирізняються за формою та забарвленням листків, корою, махровістю квіток та іншими декоративними ознаками, що закріплені у цитоплазмі або у тканинах меристеми, розмножуються лише вегетативно.

Саме тому під час розмноження декоративних форм видів роду *Ulmus* нами використовувався такий вегетативний спосіб розмноження як щеплення.

На основі досліджень нами визначено найдоцільніші строки проведення операцій і виходу якісного щепленого декоративного матеріалу форм *U. g. 'Pendula'*, *U. g. 'Albo-variegata'*, *U. g. 'Rubra'* та *U. g. 'Crispa Pyramidalis'* такими способами копулювання, як «поліпшений вприклад», «вприклад» та окуліруванням в ранньовесняний період. Ми проводили щеплення на підщеплах *U. laevis*.

Під час ранньовесняного щеплення декоративних форм на штамби *U. laevis* найкращий вихід щеп (90 %) був при використанні копулювання способом «поліпшений вприклад» у *U. g. 'Rubra'*. А на штамби *U. glabra* найкращу приживлюваність відмічено у *U. g. 'Rubra'* та *U. g. 'Pendula'* (95%) відповідно.

Найвищий показник приживлюваності ми відмітили при щепленні в ранньовесняний період покращеною копулювкою (75-95).

Під час окулірування в першій декаді серпня найвищою приживлюваністю вирізнялися *U. g. 'Pendula'* та *U. g. 'Rubra'* (80%). Найнижчою приживлюваністю (40%) характеризувалась декоративна форма в *U. g. 'Crispa Pyramidalis'*.

Слід відзначити, що майже всі декоративні форми видів роду *Ulmus*, крім *U. g. 'Crispa Pyramidalis'*, за всіх способів щеплення мали доволі високу приживлюваність при щепленні трирічних сіянців *U. glabra* (65-95 %).

Найкращу приживлюваність щеп декоративних форм *U. g. 'Pendula'*, *U. g. 'Albo-variegata'*, *U. g. 'Rubra'* нами отримано в результаті використання в ранньовесняний період таких способів щеплення: окулірування та копулювання способом «поліпшений вприклад», а найнижчу - в *U. g. 'Crispa Pyramidalis'*.

За результатами щеплення декоративних форм видів роду *Ulmus* на *U. laevis* Отже, для розмноження усіх досліджених декоративних форм видів роду *Ulmus* найкращими в ранньовесняний період вегетації виявилися окулірування і такі методи копулювання: «поліпшений вприклад», а в якості підщепи доцільно використовувати *U. glabra* і *U. laevis*.

На підставі отриманих результатів дослідів, для розмноження декоративних форм в'язів у ранньовесняний період спокою підщеп доцільно рекомендувати покращену копулювкою.

Список використаних джерел

1. Масловата С. А., Осіпов М. Ю., Баюра О. М., Іващенко І. Є. (2021). Вегетативне розмноження декоративних форм видів роду *Ulmus* L. методом щеплення. *Науковий вісник НЛТУ України*. (Вип. 31, № 2). С. 16-20.
2. Масловата С. А. (2016). Насінневе розмноження видів роду *Ulmus* L. *Науковий вісник НЛТУ України*. (Вип. 26, № 3). С. 141-145.

3. Дебринюк Ю. М., Калинин М. І., Гузь М. М. (1998) Лісове насінництво. Львів: Світ.
4. Лихолат Ю. В. (2013). Фізіологія адаптації рослин. Д.: РВВ ДНУ.
5. Сержук О. П. (2015). Вегетативне розмножування глоду *in vitro*. *Садівництво*. (Вип. 70). С. 197-201.
6. Molisch H. (1922). *Pflanzenphysiologie als Theorie der Gartne-rei*, 5. Auff. Jena.

ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРІЙ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ М. ВІННИЦЯ

СІДОРОВА В.І., студентка 51-з-сп групи

БРОВДІ А. А., доктор філософії

Уманський національний університет садівництва

Для громади міста Вінниця озеленення присадибних ділянок має важливе значення у майбутньому. Це не лише підвищує естетичну привабливість територій, але й сприяє поліпшенню фізичного та психологічного здоров'я мешканців. Зелені насадження створюють сприятливі умови для активного відпочинку, підвищують якість життя та сприяють соціальній взаємодії. Крім того, озеленення сприяє зниженню температури влітку, зменшує ефект міських теплових островів та підвищує стійкість міської інфраструктури до екстремальних погодних умов.

Об'єкт озеленення знаходиться у місті Вінниця. Територія рівна. Біля будинку проводяться ще фасадні і внутрішні ремонтні роботи. Також відповідно до плану забудовнику на території буде розміщено гараж і сауни.

Площа об'єкту озеленення становить – 1237 м². З яких житловий будинок – 146 м², гараж – 44 м² та сауна – 57 м².

Ґрунти на ділянці – чорноземи звичайні. Водопостачання – свердловина. Ділянка рівна. Оскільки ділянка є новобудовою, то рослинність відсутня.

На основі зібраних даних розробляється концепція ландшафтного дизайну, яка враховує всі природні, технічні і соціальні аспекти, що забезпечує успішну реалізацію проєкту і його стійкість у майбутньому.

Територію присадибної ділянки пропонується поділити на чотири функціональні зони: – вхідна; – транзитна; – активного відпочинку; – барбекю та – зона городу та саду.

На ділянці заплановано створити стійке плиткове покриття на площі 391,3 м². Воно дасть змогу користуватись територією протягом усього року.

Газонне покриття планується створити із посівного газону на площі – 324 м². Посівний газон проявляє більшу стійкість порівняно із рулонним. Невід'ємною складовою садово-паркового газону є наявність системи автоматичного поливу.

Мульчування рослин із використання агротканини та декоративної кори спростить процес догляду за садово-парковим об'єктом. Агротканини зупинить проростання бур'янів, а кора задекорує ділянку.

Декоративний габіон придасть території унікальності і підкреслить декоративну структуру рослин, як у літній, так і в зимовий період. Розміщення на ньому декоративного освітлення і ліхтарів по ділянці створить декоративну атмосферу у вечірній час.

У зоні барбекю пропонується встановити садову мебель. Наявність місць відпочинку сприятиме гарному проведенню дозвілля.

У зоні саду та городу пропонується висадити яблуню гібридну, розмістити невеличку теплицю та створити декоративні грядки для вирощування городини.

Із декоративних рослин пропонується висадити тую західну Літл Гант (*Thuja occidentalis 'Little Giant'*) – 23 шт., тую західна Смарагд (*Thuja occidentalis Smaragd*) – 18 шт., бузок звичайний, білий махровий (*Syringa vulgaris 'Muscovy'*) – 1 шт., ялину звичайну (*Picea abies 'Clanbrassiliana'*) – 1 шт., лаванду вузьколиста (*Lavandula angustifolia*) – 24 шт., яблуню гібридну (*Malus hybrida*) – 7 шт., форзицію середню (*Forsythia intermedia*) – 2 шт., дейцію шорстку (*Deutzia scabra*) – 1 шт., ялівець китайський (*Juniper chinensis 'Torulosa'*) – 1 шт., кипарис вічнозелений (*Cupressus sempervirens*) – 6 шт., ялівець середній Олд Голд (*Juniperus media 'Old Gold'*) – 6 шт., ялівець скельний Блю Аров (*Juniperus virginiana 'Blue Arrow'*) – 3 шт., бузок звичайний, фіолетовий (*Syringa vulgaris 'Purple'*) – 1 шт., гортензію мітловидну (*Hydrangea paniculata 'Little Lamb'*) – 4 шт., Міскантус китайський (*Miscanthus sinensis*) – 11 шт., сосну гірську (*Pinus mugo*) – 2 шт., клен гостролистий Файєрвью (*Acer platanoides 'Fairview'*) – 3 шт., ялину звичайну 'Пендула Мейджор' (*Picea abies 'Pendula'*) – 1 шт., троянду Дабл нокаут (*Rosa 'Double Knock Out'*) – 16 шт., тамарікс галузистий (*Tamarix ramosissima 'Rosea'*) – 1 шт., ялівець прибережний (*Juniperus conferta 'Blue Toshi'*) – 5 шт., ялівець козачий Тамарісціфілія (*Juniperus sabina 'Tamariscifolia'*) – 12 шт., піон деревовидний (*Paeonia suffruticosa 'Yu Ban Bai'*) – 5 шт., вербу цільнолисту (*Salix integra 'Hakuro Nishiki'*) – 1 шт., вишню підшерстну, плакучу (*Prunus subhirtella 'Pendula'*) – 1 шт., вейгелу гібридну (*Weigela florida 'Java Red'*) – 2 шт., тую складчасту, Зебріна (*Thuja plicata 'Zebrina'*) – 1 шт., тис середній Стрікта Вірідіс (*Taxus x media 'Viridis'*) – 3 шт., тую західну Брант, живопліт (*Thuja occidentalis 'Brabant'*) – 21 шт., барбарис Тунберга, живопліт (*Berberis thunbergii Atropurpurea*) – 14 шт.

Завдяки реалізації запропонованих проектних пропозицій, присадибна ділянка перетвориться на гармонійний і затишний простір, який сприяє поліпшенню якості життя мешканців. У проекті вдало поєднанні природні ресурси та сучасні технології ландшафтного дизайну для створення стійкого і привабливого ландшафту.

ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРІЙ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ

ПАХОЛКІВ Я. В., студент 51-з-сп групи

БРОВДІ А. А., доктор філософії

Уманський національний університет садівництва

Озеленення міських територій має численні переваги, які виходять далеко за межі простого покращення естетичного вигляду. Однією з ключових функцій ландшафтного дизайну є покращення якості повітря. Рослини здатні поглинати шкідливі речовини, такі як вуглекислий газ, оксиди азоту та інші забруднювачі, що сприяють очищенню повітря та покращенню здоров'я мешканців міста. Крім того, зелені насадження знижують рівень шуму, що є масою фактором для покращення якості життя в умовах.

Об'єкт озеленення знаходиться в місті Умань Черкаської області. Баланс території складається із будинку – 170 м², літнього будинку – 60 м², гаражу – 90 м² та прибудинкової території, яка відводиться під озеленення – 1210 м². Загальна площа об'єкту озеленення становить – 1530 м².

Ділянка рівна та немає насаджень. Водопостачання – свердловина. Грунт на об'єкті озеленення – звичайний чорнозем із частковими залишками будівельного сміття.

Комплексне обстеження ландшафтною ділянкою дозволяє створити план, який відповідає кліматичним умовам, ґрунтовим характеристикам, водним ресурсам, соціально-економічним та технічним умовам. Це забезпечує успішне планування та реалізацію ландшафтного проєкту, що задовольняє потреби замовників та вимоги навколишнього середовища

Проєктними рішеннями пропонується створити зручну дорожньо-стежкову мережу по території об'єкту озеленення на площі – 240 м². Оскільки на території є декілька локацій, то їх потрібно сполучити між собою.

Для створення доріжок запропоновано використати два варіанти плиткового покриття. На газоні зробити доріжки, які будуть вмонтовані у газон. Таким чином можна збільшити територію під зеленими насадженнями.

У вхідній зоні пропонується влаштувати, на площі 51 м², екопаркінг, який виконуватиме функціональне і декоративне значення.

Для ведення городництва заплановано влаштувати город і теплицю на площі 87 м².

Біля житлового і літнього будинку передбачено влаштувати терасу на загальній території у 106 м².

Місцем дозвілля слугуватиме дитячий майданчик, який розміщений окремо на площі в 48 м². Покриття майданчику передбачено зробити із безпечного резинового полотна.

Декоративні рослини пропонується розмістити на ділянці у регулярному стилі. Територію поділити живоплотами і бордюрами, створивши затишок.

Серед рослин пропонується висадити: бук лісовий пурпуровий (*Fagus sylvatica 'Tricolor'*) – 3 шт., ялину глауку коніку, топіарна форма спіраль (*Picea*

glauca 'Albertiana Conica') – 10 шт., самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.) – 13 шт., спірея японська голдфрейм (*Spiraea x bumalda 'Goldflame'*) – 28 шт., самшит вічнозелений, живопліт (*Buxus sempervirens* L.) – 120 шт., тую західну брабант (*Thuja occidentalis 'Brabant'*) – 96 шт., березу повислу (*Betula pendula*) – 3 шт., магнолію суланжа біг пінк (*Magnolia soulangeana 'Big Pink'*) – 1 шт., будлею шаровидну (*Buddleja davidii 'monite'*) – 2 шт., лаванду вузьколисту (*Lavandula angustifolia*) – 6 шт., гортензію крупнолисту (*Hydrangea macrophylla 'Endless Summer'*) – 9 шт., граб звичайний (*Carpinus betulus 'Fastigiata'*) – 3 шт., ялицю кавказьку, нордмана (*Abies nordmanniana*) – 4 шт., японську вишню, сакуру (*Prunus x yedoensis 'Yoshino'*) – 4 шт. Дендрологічний план дає чітку уявлення про майбутні розміри декоративних рослин.

Щоб підкреслити топіарні форми, то їх заплановано замульчувати декоративною крихтою. Площа мульчі становить – 118 м².

Озеленення та благоустрій присадибної ділянки в місті Умань Черкаської області базуються на глибокому аналізі природних і кліматичних умов, ретельному плануванні і використанні сучасних тенденцій ландшафтного дизайну. Реалізація запропонованих заходів сприятиме створенню екологічно стійкого, естетично привабливого і функціонального простору.

ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ М. ВИШГОРОД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

БІЛОУСЮК Є.Т., студент 41-сп групи ОП Садово-паркове господарство
Уманський національний університет садівництва

Проект ділянки виконано в змішаному стилі, що поєднує регулярний та ландшафтний стилі. Як зазначалося раніше, на території садиби вже побудовано будинок і сарай. Тому, навколо цих споруд буде створена композиція.

Ділянка починається з вхідної зони. За проектом в ній буде розбито клумбу з гарноквітучих декоративних рослин. Після вхідної зони, з лівого боку від будинку, із замовником домовлено розбити декоративну композицію. Дана композиція поєднує в собі як хвойні, так і листяні породи дерев і кущів, а також ґрунтопокровні рослини [1. 3].

Проходячи повз клумбу, вглиб ділянки, глядач натрапляє на перголу повиту плющем звичайним (*Hedera helix* L.). Вона виконує функцію затінку в зоні тихого відпочинку. Тут розміщено стіл зі стільцями. Також, під накриттям планується розмістити лавки. У середину яких вбудовані контейнери з астильбою китайською (*Astilbe chinensis* (Maxim.) та осокою пухирчастою (*Carex vesicaria* L.). Матеріал з якого буде зроблено садові меблі - брус.

Біля перголи розташована ділянка устелена стриженням газоном. З протилежного боку від зони тихого відпочинку, по периметру зростатиме форзиція європейська (*Forsythia europaea* Degen & Bald.). Вона відмежовує господарську частину території (рис.2) від загальної. Прямо за живою огорожею паралельно паркану з сходу на захід розміщується теплиця та грядки для вирощування овочевих культур. З лівого боку від господарчої зони, згідно з проектною пропозицією, буде побудовано дитячий майданчик. Озеленити дану територію планується лавандою вузьколистою (*Lavandula angustifolia* Mill) в поєднанні з амсонією табермонтаною (*Amsonia tabernaemontana* Walter). Затишну атмосферу доповнять ефіроолійні рослини, а саме: розмарин звичайний (*Rosmarinus officinalis* L.), базилік духмяний (*Ocimum basilicum* L.) і мтеринка звичайна (*Origanum vulgare* L.).

На об'єкті, в якості ще однієї зони тихого відпочинку, з правої сторони від будинку, запроектовано кімнату просто неба. Функцію живих стін виконують: рядова посадка та клумба з туї західної (*Thuja occidentalis* L.). Також, глядач може побачити фонтан з лавками, в яких вбудовані контейнери з рослинами.

Головним бажанням замовника, яке він вказав при анкетуванні, було облаштування басейну з лежачками. Він розташовуватиметься в західній частині об'єкта благоустрою. Від паркану активну зону відпочинку відмежовує клумба на якій зростатиме: береза повисла (*Betula pendula* Roth), сосна гірська (*Pinus mugo* Turra) та осока пухирчаста (*Carex vesicaria* L.) [4].

Для створення композицій на присадибній ділянці нами було підібрано асортимент рослин [2], які представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Асортиментна відомість запроектованих рослин

№	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт.
1	Флокс волотистий	<i>Phlox paniculata</i> L.	30
2	Цибуля голландська	<i>Allium hollandicum</i> R.M.Fritsch	30
3	Юка нитчата	<i>Yucca filamentosa</i> L.	12
4	Імперата циліндрична	<i>Imperata cylindrica</i> L.	30
5	Бадан товстолистий	<i>Bergenia crassifolia</i> L.	10
6	Ірга прямолиста	<i>Amelanchier ovalis</i> Medik.	10
7	Спірея Вангутта	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i> Zabel	6
8	Гортензія деревовидна	<i>Hydrangea arborescens</i> L.	3

9	Дерен білий	<i>Cornus alba</i> L.	3
10	Бруслина крилата	<i>Euonymus alatus</i> Thunb.	3
11	Мірика пенсільванська	<i>Myrica Pensylvanica</i> Mirbel	15
12	Береза повисла	<i>Betula pendula</i> Roth	3
13	Ялівець повзучий	<i>Juniperus horizontalis</i> Moench	15
14	Сосна гірська	<i>Pinus mugo</i> Turra	1
15	Лаванда вузьколиста	<i>Lavandula angustifolia</i> Mill	30
16	Хоста 23рямо листа	<i>Hosta rectifolia</i> F.Maek	30
17	Півник німецький	<i>Iris germanica</i> L.	12
18	Ялівець китайський	<i>Juniperus chinensis</i> L.	5
19	Ялівець козацький	<i>Juniperus sabina</i> L.	5
20	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i> Engelm.	1
21	Кедр атласький 'Компакта'	<i>Cedrus atlantica</i> Endl. 'Compacta'	1
22	Сакура Акколада	<i>Prunus subhirtella</i> 'Accolade' Miq.	1
23	Амсонія табернемонтана	<i>Amsonia tabernaemontana</i> Walter	10
24	Розмарин звичайний	<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	5
25	Базилік духмяний	<i>Ocimum basilicum</i> L.	5
26	Материнка звичайна	<i>Origanum vulgare</i> L.	5
27	Аглаонема мінлива	<i>Aglaonema commutatum</i> Schott	10
28	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> L.	10
29	Береза повисла	(<i>Betula pendula</i> Roth)	3
30	Сосна гірська	<i>Pinus mugo</i> Turra.	3
31	Осока пухирчаста	<i>Carex vesicaria</i> L.	3
32	Самшит дрібнолистий	<i>Buxus microphylla</i> L.	25

Отже, проект озеленення та благоустрою дозволить покращити планувальну структуру та об'ємно-просторову композицію ділянки. Створи гармонію та затишок на прибудинковій території.

Список використаних джерел

1. Демиденко А.С., Малік Т.В. Актуальність «малих садів» у міському середовищі та приватному садово-парковому будівництві. Український журнал будівництва та архітектури, № 1 (007), 2022 DOI: 10.30838/J.BPSACEA.2312.220222.31.830

2. Дендрофлора України: дикорослі і культивовані дерева та кущі. Покритонасінні / за ред. М.А. Кохна. Київ: Фітосоціоцентр, 2002. Ч. 1. 448 с.

3. Клименко Ю.О. Використання класифікації садово-паркових ландшафтів Л.І. Рубцова в проектній роботі (на прикладі частини центральної зони паку «Феофанія» у Києві). Наукові доповіді НУБіП. 2010. № 4(20). URL: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/Nd/2010-4/10kyarfp.pdf>

АНАЛІЗ СТАНУ НАСАДЖЕНЬ ОБУХІВСЬКОГО ПАРКУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЙОГО РЕКОНСТРУКЦІЇ

ВОРОТНІКОВА М.М., студентка 41-сп групи ОП Садово-паркове господарство

Уманський національний університет садівництва

Загалом парк має стандартну планувальну структуру, яка відповідає головним завданням відпочинку населення. У парку є зони: тихого відпочинку, прогулянкова, культурно-просвітницьких, фізкультурно-оздоровчих заходів, дитячого відпочинку (рис.1).

На території парку смт. Обухівка зростає 675 дерев і кущів. Показник різноманіття дендрофлори дорівнює – 11,34. Дерев становлять 73,53 % від загальної кількості екземплярів, кущі - 26,47 %. У насадженнях парку виявлено 34 види деревних рослин, що належать до 26 родів і 17 родин з них 9 видів це кущі, 25 дерева.

Рис. 1. Карта парку смт. Обухівка (супутникова зйомка)

Отже, для селищного парку різноманіття дендрофлори достатньо велике. Чисельність деревних рослин, що віднесені до екологічних груп за ставленням до вологи, свідчить, що асортимент парку підібрано правильно(рис. 2) [2].

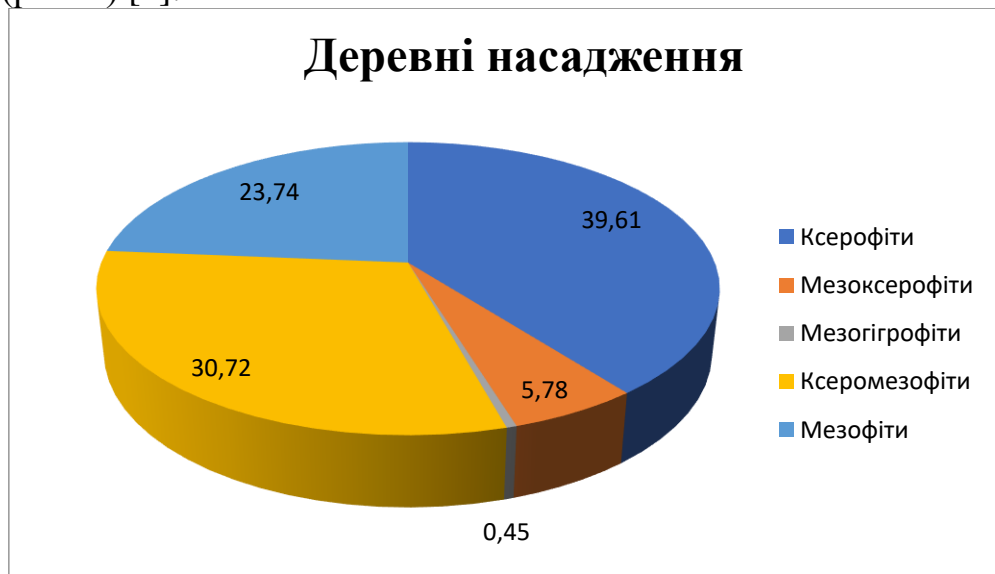

Рис. 2. Діаграма розподілу деревних рослин за відношенням до вологи, %

Більшу частку від загальної кількості складають ксерофіти, мезоксерофіти і ксеромезофіти – 77,39 %. Дуже мала кількість мезогігрофітів – всього 0,45 %. Частка мезофітів – 23,74 %.

Найбільш численна група з висотою у діапазоні 4,1–6,0 м. Вона становить 36,03 % від загальної кількості дерев у насадженні парку. На другому місці дерева з висотою 6,1-8,0 м - 26,55 %. Чисельність інших категорій значно менша (рис. 3).

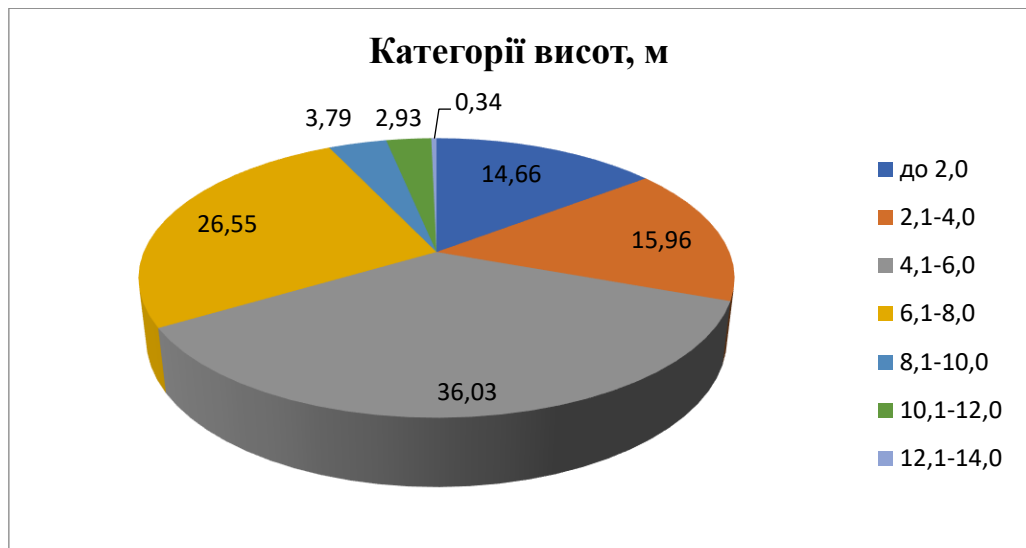

Рис. 3 Діаграма розподілу деревних рослин за категоріями висот, %

При реконструкції парку необхідно:

- провести доглядові рубання; відновити ряди клена гостролистого алеї ветеранів висадкою нових екземплярів;
- біля меморіалу воїнам-визволителям створити групові насадження рослин з плакучою формою крони (*Sorbus aucuparia* L. f. *aureo-vari-egata hort.*, *Prunus padus* L. f. *Pendula*, *Picea abies* (L.) Karst, f. *Pendula*).
- сформувані по східному краю парку живопліт з бирючини звичайної. Доцільно насадження парку збагатити такими декоративними кущами *Philadelphus coronarius* L., *Exochorda giralddii* Hesse var. *Wilsonii* (Rehd.), *Kerria japonica* (L.) DC., *Barberis thunbergii* DC., які відносно не вибагливі до умов зростання, та деревами - *Fraxinus excelsior* L., *Quercus robur* L.
- оформити простір біля входу в парк із зовнішньої сторони. По обидва боки входу посадити групи з трьох рослин пірамідальної форми *Juniperus communis* L. сорт 'Hibernica' з облямуванням з *Juniperus squamata* L. сорт 'Blue Carpet' [1. 3].

Список використаних джерел

1. Шлапак В. П., Коджебаш А. В., Козаченко І. В., Парубок М. І., & Масловата С. А. (2016). Оцінка сучасного стану парку в с. Іванівка Уманського району та проект його реконструкції. Науковий вісник УНУС, 28(6), 47-51. <https://doi.org/10.15421/40280609>
2. Sjoman H., Gunnarsson A. Pauleit, S., & Bothmer, R. (2012). Підхід до відбору міських дерев для внутрішньоміського середовища: Вчимося у природи. Садівництво і міське лісове господарство, 38(5), 194-204. <https://doi.org/10.48044/iauf.2012.028>
3. Талал М. Л., & Сантельман М. В. (2019). Склад рослинних угруповань та закономірності біорізноманіття в міських парках Портленда, штат Орегон. Кордони в екології та еволюції. Секція міської екології, 7,1-16. <https://doi.org/10.3389/fevo.2019.0Q201>

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ *CHRYSANTHEMUM L* В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

ГЕОРГІАДІ Н.Є., студентка 41-сп групи ОП Садово-паркове господарство
Уманський національний університет садівництва

Види і сорти роду *Chrysantemum L.* є високо-декоративною та універсальною у використанні, добре розмножується, витримує пересаджування під час бутонізації і масового цвітіння, стійка до шкідників, хвороб та інших негативних чинників. Наразі існує нагальна необхідність вивчення особливостей акліматизації та адаптації нових сортів роду *Chrysantemum L.* культивованих задля збільшення асортименту вуличних насаджень, до змін клімату, збільшення антропогенного навантаження в умовах техноорієнтованих урбокомплексів [1, 3]. Тому, актуальність досліджень адаптаційних властивостей представників роду *Chrysantemum L.* при введенні їх в культуру не викликає сумнівів.

Як об'єкт дослідження було використано 5 сортів колекції хризантеми дрібноквіткової. Посадковий матеріал цих сортів отримано з центрального ботанічного саду ім. Гришка, та ДП «ДоброДар», а саме: Фієста червона (Fiesta Red), Назімі Уайт (Nazimi White), Соріні Пінк (Sorini Pink), Авалон Слоу (Avalon Yellow), Адуро пурпура (Aduro Purple) [2].

Результати проведених досліджень показують, що сорти однієї садової групи (низькорослі, дрібноквіткові) виявляли габітуальні особливості розвитку. У 84,6% сортів ширина значно перевищувала висоту рослин (у 1,4–1,7 разів). Залежно від співвідношення цих параметрів кущі набували шатроподібної, кулястої або напівкулястої форми. Хризантема дрібноквіткова найвищий декоративний ефект виявляє у вересні–жовтні протягом 30-45 діб. Визначено широкі межі варіювання кількості суцвіть, які формуються на одній особині, від 230 до 720 шт. Величина цього показника загалом залежить від кількості квітконосів та особливостей їх галуження.

За даними табл. 1. показники морфологічних ознак досліджуваних сортів хризантеми відрізнялись між собою, за висотою куща, але згідно з методикою всі вони належали до низькорослої групи хризантеми.

**Морфологічні ознаки кущів хризантеми дрібноквіткової,
досліджуваних сортів**

Сорт	Висота куща, см	Діаметр куща, см	Кількість гілок 1 поряд., шт.	Кількість гілок 2 поряд. шт.	Облистяність куща, бал
Фієста червона (Fiesta Red)	35	40	7	14	4,0
Назімі Уайт (Nazimi White)	40	40	12	24	4,2
Соріні Пінк (Sorini Pink)	40	60	11	25	4,7
Авалон Єлоу (Avalon Yellow)	35	40	9	15	4,0
Адуру пурпурова (Aduro Purple)	25	30	9	15	4,4

Сорт Aduro Purple сформував найнижчий кущ. Досліджувані сорти відзначалися здатністю до масового утворення гілок першого і другого порядку, їх високою облистяністю завдяки чому п'ять із них формували кулястий кущ і лише Nazimi White – компактний.

Облистяність кущів визначали за п'яти бальною шкалою за методикою В. Н. Білова. Найкращою облистяністю кущів характеризувались сорти *Nazimi White* і *Avalon Yellow*. Нижчі оцінки одержали *Fiesta Red* *Sorini Pink* *Aduro Purple*. За комплексом господарсько цінних ознак відзначився сорт *Sorini Pink*. Він мав кулясту форму куща, високу продуктивність стебел та декоративність листя.

Список використаних джерел

1. Дудик Н.М. Хризантеми відкритого ґрунту. К.: 1958. 72 с. з рис./АН УСРС.
2. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. - К.: Фітосоціоцентр, 2001. - 127 с.
3. Сайт розсадника ДоброДар URL:
<https://dobrodar.ua/catalog/sadzhantsi-hrizantemi/hrizantemi-gorshkov-drbnokvtkov>

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОСЛИН КАМ'ЯНИХ САДІВ

ПАЛАМАРЧУК М.Ю., студент 41-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ПУШКА І.М., доцент кафедри садово-паркового господарства

Уманський національний університет садівництва

Більшість рослин, які використовують при створенні кам'янистих гірок – світлолюбиві, і належать до групи геліофітів (рис. 1). Однак, багато рослин, що використовуються при створенні гірок можуть бути тіневитривалими. Відсоток їх у композиція становить 23,7%. Тінелюбні рослини становлять лише 5,5%.

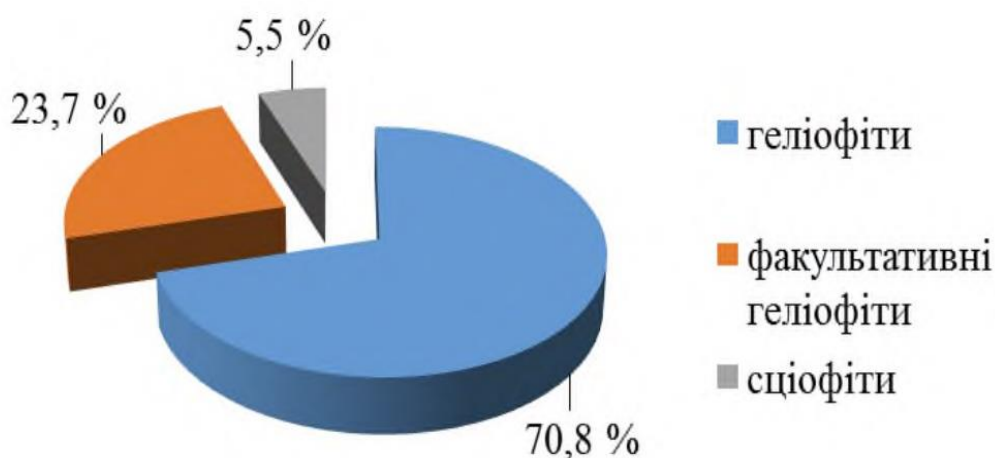

Рис. 1. Розподіл флори за відношенням до освітлення

Встановлено, що провідне місце займають рослини геліофіти: *Ageratum houstonianum* Mill., *Alyssum saxatile* L., *Begonia semperflorens* Hook., *Syringa vulgaris* L., *Weigela florida* DC., *Calluna vulgaris* (L.) Hull., *Gazania rigens* (L.) Gaertn., *Dianthus barbatus* L., *Pinus sylvestris* 'Niwaki', *Chaenomeles japonica* Lindl, тощо [24].

Під час аналізу флори кам'янистих садів виділено екогрупи рослин за вимогливістю до вологозабезпеченості ґрунту: гігрофіти, мезогігрофіти, мезофіти та мезоксерофіти, ксерофіти (рис. 2).

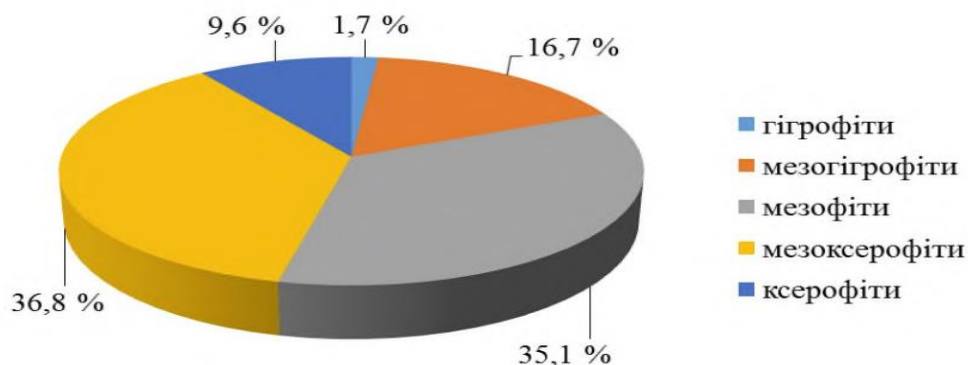

Рис. 2. Розподіл флори за відношенням до вологи

Боротьба з бур'янами на кам'янистих гірках є дуже важливою і трудомісткою операцією [3]. Бур'яни конкурують з культурними рослинами за вологу, світло виносять з ґрунту значну кількість поживних речовин, а також досить часто на них розвиваються й поширюються різні шкідники і хвороби. Розростаючись, бур'яни займають значну площу, тим самим пригнічуючи декоративні рослини. Особливу увагу слід звернути на карантинні види рослин, такі як амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.) що викликають у людини важкі захворювання та алергічні реакції. Найпоширенішими бур'янами на кам'яних гірках є берізка польова (*Convolvulus arvensis* L.), лобода біла (*Chenopodium album* L.) пірій повзучий (*Elymus repens* (L.) Gould.) (рис.3) [1].

Закономірна послідовність біологічних процесів та фаз розвитку рослин є показником динаміки сезонного росту та розвитку рослин [2]. Усі фактори (температурний і повітряний режим, умови освітлення ділянок, місцезростання виду, родючість ґрунту, кількість опадів, тощо), які впливають на ріст та розвиток рослин, потрібно розглядати в тісному взаємозв'язку.

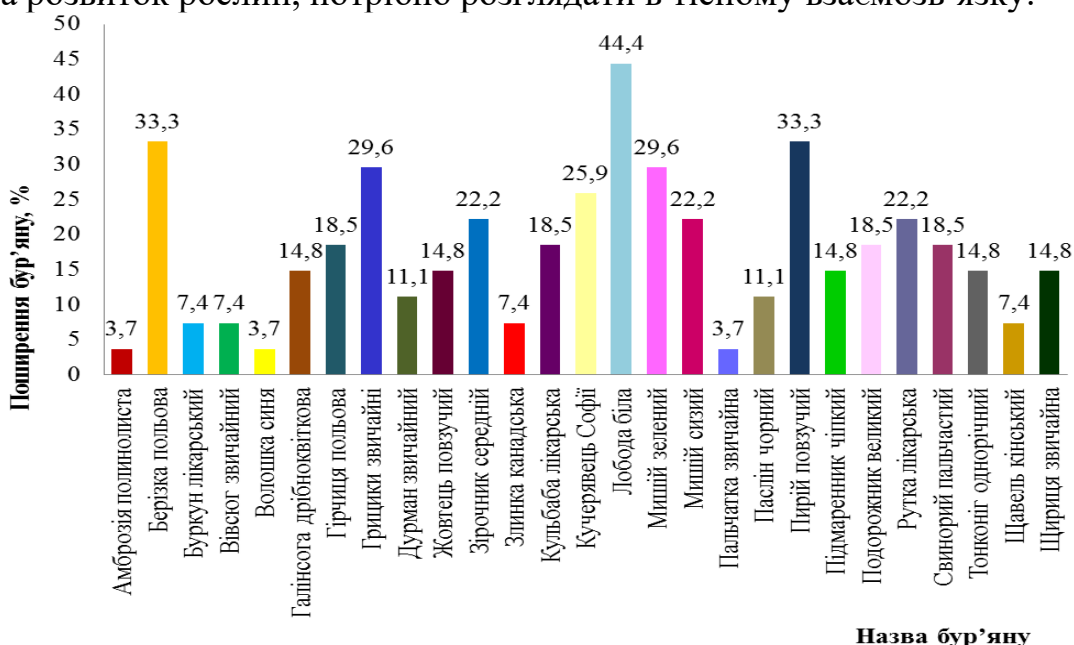

Рис. 3. Найбільш поширені бур'яни кам'яних гірок

Спостереження за трав'яними рослинами *Ajuga reptans* L., *Stachys byzantina* K. Koch., *Sedum acre* L., *Viola odorata* L., *Phlox subulata* L. проводили впродовж вегетаційного періоду, починаючи від посадки рослин до повного розростання на запроектованій площі. Аналізуючи динаміку росту трав'яних рослин, можна стверджувати, що рослини достатньо інтенсивно розростаються в перший рік після посадки, адже цьому сприяє наявність вільного простору на ділянці. Через рік після посадки ця динаміка дещо знижується, оскільки рослини починають витісняти одне одного.

Тривалість ростових процесів залежить від біологічних особливостей видів та їх культиварів. Інтенсивність росту пагонів впродовж всього періоду неоднакова. Найбільший приріст у досліджуваних видів зазначено до другої декади липня, пізніше ростові процеси значно сповільнювалися. Показники

річного приросту пагонів досліджуваних рослин, пов'язані також з віком екземплярів, на яких проводили заміри. У рослин молодого віку цей показник більший, ніж у дорослих екземплярів. Різниця інтенсивності росту пагонів пояснюється тим, що молоді рослини використовують поживні речовини для росту та розвитку пагонів, а дорослі – впродовж літнього періоду формують генеративні органи, плоди та насіння, що і являється причиною меншого приросту пагонів [2].

Спостереження за динамікою росту рослин засвідчили, що найбільш інтенсивніший приріст пагонів спостерігається в першій половині вегетаційного періоду. Максимальний приріст пагонів виявлено у *Berberis thunbergii* 'Atropurpurea' – 30,4 см. Мінімальний приріст зафіксовано у *Pinus mugo* 'Mops' – 2,1 см.

Для підтримання декоративності кам'янистих експозицій, рекомендовано регулювати ріст та розвиток рослин шляхом обрізування пагонів деревних рослин.

Список використаних джерел

1. Татарчук Р. Я. Принципи компонування рослин у разі використання кам'янистих садів. Флористичне і ценотичне різноманіття у відновленні, охороні та збереженні рослинного світу: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 23–25 квітня 2018 року: тези доповіді. К., 2018. С. 170–172.

2. Левусь Т. М. Еколого-типологічні принципи моделювання гірських культурних ландшафтів. Науковий вісник НЛТУ України: Урбанізаційні процеси в гірських ландшафтах і шляхи їхнього регулювання. 2011. Вип. 21.16. С. 260–263.

3. Ковалевський С. Б., Татарчук Р. Я. Синантропна рослинність в кам'янистих садах Києва. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2018. Т. 28. № 8. С. 19–22.

ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ З ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ В С. РОДНИКІВКА УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ГНАТЮК Д.О., студентка 41-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ОСІПОВ М.Ю., кандидат с.-г. наук, доцент

Уманський національний університет садівництва

Озеленення присадибної ділянки в сучасному урбанізованому середовищі стає все більш актуальним завданням. Зростання рівня урбанізації, збільшення кількості транспорту та промислових об'єктів призводять до погіршення екологічної ситуації у містах, що негативно впливає на здоров'я та якість життя населення. Відповідно, озеленення ділянок приватних

будинків не лише покращує естетичний вигляд території, але й сприяє поліпшенню мікроклімату, підвищенню рівня комфорту та добробуту мешканців. Крім того, правильно спроектовані зелені насадження допомагають зменшити рівень шуму та пилу, створюють затишок і надають можливість для відпочинку на свіжому повітрі.

Об'єкт озеленення знаходиться в селі Родниківка Паланської сільській громади Уманського району Черкаської області. Загальна площа ділянки складає 4840 м². На ділянці рослинність відсутня. Будинок перебуває на стадії будівництва .

Клімат регіону помірно-континентальний з теплим літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів. Абсолютний максимум температури повітря становив +37°, абсолютний мінімум дорівнював -33°. Середньорічна температура повітря – 8,1°, середня температура найтеплішого місяця (липня) дорівнює +18,2°, найхолоднішого (січня) –4,3°. Амплітуда температур – 22,5°. Середня тривалість безморозного періоду становить 160 днів. На території випадає достатня кількість опадів – 540 мм на рік, найбільша кількість опадів випадає влітку, найменша – взимку. Особливістю клімату є висока вологість повітря, яка буває найвищою в осінньо-зимовий період (81–86%) і найнижчою у весняно-літній період (62–69%). Ґрунт на присадибній ділянці – чорнозем опідзолений.

Проект озеленення території присадибної ділянки передбачає створення квітників, композиційних груп з деревних та чагарникових рослин, підвищення функціональності об'єкту шляхом вдосконалення дорожньо-стежкової мережі, встановлення перголи та садових меблів. Основними напрямками вдосконалення досліджуваного об'єкту є: зонування території, організація благоустрою території та створення нових декоративних насаджень. Асортимент рослин підбирається відповідно до ґрунтово-кліматичних умов району, враховуючи специфіку ділянки. Пропонується висадити 37 рослин (табл. 1.).

Таблиця 1

Асортиментна відомість посадкового матеріалу

№	Назва рослин	Латинська назва	Кількість
Хвойні рослини			
1	Ялівець горизонтальний Prince of Wales	<i>Juniperus horizontalis Prince of Wales</i>	17
2	Ялівець козацький Тамарисцифолія	<i>Juniperus sabina Tamariscifolia</i>	7
3	Ялівець скельний Скайрокет	<i>Juniper scopulorum Skyrocket</i>	13
4	Ялівець середній Мінт Джулеп	<i>Juniperus media pfizeriana Mint Julep</i>	7
5	Ялиця корейська	<i>Abies koreana</i>	2
6	Сосна бонсай	<i>Pinus</i>	1
7	Сосна Веймутова Фастигіата	<i>Pinus strobus Fastigiata</i>	3
8	Сосна гірська Мопс	<i>Pinus mugo Mops</i>	3
9	Сосна гірська Мугус	<i>Pinus mugo Mughus</i>	4

10	Сосна звичайна Ватерері	<i>Pinus sylvestris Watereri</i>	4
11	Сосна звичайна зонтична	<i>Pinus sylvestris</i>	1
12	Сосна чорна Пірамідаліс	<i>Pinus nigra Pyramidalis</i>	3
13	Туя західна Смарагд	<i>Thuja occidentalis Smaragd</i>	80
Листяні рослини			
14	Виноград дівочий тризагострений Віча	<i>Parthenocissus tricuspidata Veitchii</i>	39
15	Гортензія Деревовидна Аннабель (біла)	<i>Hydrangea arborescens Annabelle (white)</i>	2
16	Верба козяча Кільмарнок плакуча	<i>Salix caprea Kilmarnock (pendula)</i>	3
17	Ірга канадська	<i>Amelanchier lamarckii</i>	4
18	Катальпа бігніонієвидна Нана	<i>Catalpa bignonioides Nana</i>	6
19	Клен гостролистий Глобозум	<i>Acer platanoides Globosum</i>	7
20	Клен пальмолистий Блудгуд	<i>Acer palmatum Bloodgood</i>	1
21	Лаванда вузьколиста	<i>Lavandula angustifolia</i>	160
22	Липа широколиста	<i>Tilia platyphyllos</i>	7
23	Магнолія лілієквіткова Нігра	<i>Magnolia liliiflora Nigra</i>	4
24	Піон деревовидний	<i>Paeonia suffruticosa</i>	2
25	Рододендрон катевбинський Грандіфлорум	<i>Rhododendron catawbiense Grandiflorum</i>	1
26	Троянда паркова	<i>Rose</i>	3
27	Троянда плетиста Амадеус	<i>Rose</i>	6
28	Самшит вічнозелений бордюр	<i>Buxus sempervirens</i>	968
29	Самшит вічнозелена куля	<i>Buxus sempervirens</i>	30
30	Бузок звичайний Бургунді Квін	<i>Syringa vulgaris Burgundy Queen</i>	5
31	Спірея японська Голден Принцес	<i>Spiraea japonica Golden Princess</i>	42
32	Чебрець лимоннопахнучий Сільвер Квін	<i>Thymus citriodorus Silver Queen</i>	180
33	Чубушник вічний Снігопад	<i>Philadelphus coronarius Schneesturm</i>	2
34	Багаторічники		15
Плодові рослини			
35	Виноград плодівий		5
36	Плодові дерева		9
37	Малина		16
37	Плодові кущі (смородина чорна, червона, агрус)		4

Озеленення присадибної ділянки є важливим чинником покращення якості життя мешканців, створення комфортного середовища для відпочинку та підвищення екологічної стабільності території. Правильно спроектовані і доглянуті зелені насадження сприяють формуванню здорового мікроклімату, зменшують рівень шуму та забруднення, а також підвищують естетичну привабливість ділянки.

АНАЛІЗ ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ГРУНТОПОКРИВНИХ КВІТКОВИХ РОСЛИН

КРУГЛИК Р.Р., студентка 31 к-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ПУШКА І.М., доцент кафедри садово-паркового господарства

Уманський національний університет садівництва

Дослідження різноманіття квіткових рослин та аналіз асортименту квітниково-декоративних насаджень проведений Черняком М. показав, що в озелененні переважають однорічні рослини (62 %), багаторічні складають 13%, деревні – 22 %, багаторічні тропічні види складають 3 %. Найбільш розповсюджені представлені 41-им видом, з них гарноквітучих – 70 %, декоративно-листяних – 10 %, ґрунтопокривних – 11 %, ампельних і витких – 9 %.

Аналізуючи екологічні та морфологічні характеристики запропонованих ґрунтопокривних рослин (табл. 1), необхідно зазначити, що вони підходять для міських умов завдяки невибагливості до умов урбанізованого середовища, простоті у вирощуванні за невисокої вартості, високої декоративності, швидкого розростання та тривалого функціонування.

Серед величезного розмаїття їх будови надзвичайно важливу роль відіграють і такі дуже цінні якості, як забарвлення, махровість, строкатість, аромат та інші переваги. Пелюстки квітів, а у деяких рослин і листя, мають найрізноманітніші забарвлення, які залежать від фарбувальних речовин, або пігментів. Ступінь освітлення, кисень, механічні пошкодження, ґрунт і низка інших факторів також впливають на забарвлення. Білий колір пелюсток пояснюється розсіюванням світла бульбашками повітря між клітинами рослини і відсутністю пігментних речовин. Внаслідок просочення ґрунту навколо білої троянди кобальтовою кислотою, вона зацвітає яскраво-синіми квітами.

Таблиця 3.1

Екобіоморфологічна характеристика перспективних ґрунтопокривних квіткових рослин

№ з/п	Назва рослин	Висота рослин см	Термін цвітіння	Забарвлення	Освітлення *	Вологість **	Морозостійкість
1	Гвоздика альпійська <i>Dianthus alpinus L.</i>	5-10	VI-IX	червоне	I, II	I, II	3

2	Гвоздика торочкувата <i>Dianthus plumarius L.</i>	25-50	VII-IX	біле, рожеве	I, II	I, II	3
3	Роговик сріблястий <i>Cercistium argenteum Bieb.</i>	15-20	VI-IX	біле, листя - сизе	I, II	I, II	3
4	Роговик повстистий <i>Cercistium tomentosum L.</i>	6-10	VII-IX	біле, листя - сизе	I, II	I, II	3
5	Госта ланцетолиста білооблямowana <i>Hosta lancifolia var. marginato</i>	60-70	VII-VIII	бузково- фіолетове	I, II, III	I, II	3
6	Пізньоцвіт осінній <i>Colchicum autumnale L.</i>	20-40	IX-X	бузкове, фіолетове	I, II, III	I, II	3
7	Проліска сибірська <i>Scilla sibirica Andr.</i>	10-15	IV-V	синє, біле	I, II, III	I, II	3
8	Вербозілля звичайне <i>Lysimachia vulgaris L.</i>	5-10	VI-VIII	жовте	I, II, III	II	3
9	Первоцвіт японський <i>Primula japonica A. Gray</i>	10-20	V-VI	біле, малинове , червоне	I, II, III	II	3
10	Первоцвіт Юлії <i>Primula juliae Kusun.</i>	10-15	III-VI	бузково- малинове , пурпурне	I, II, III	II	3
11	Сизюрінхій гірський <i>Sisyrinchium montanum Greene.</i>	15-30	V-VII	синє блакитне	I, II	I, II	3

Примітка: * – I – світлолюбиві; II – помірна освітленість; III – ті невитривалі;
** – I посухостійкі; II – невибагливі до вологи; III – вологолюбиві

Швидкість і сила цвітіння рослин залежать від співвідношення в їх тканинах кількості вуглеводів і азотистих речовин. Чим більше в рослині вуглеводів порівняно з азотом, тим швидше настає цвітіння, тим воно ясніше. Для збільшення вмісту в рослинах вуглеводів, наприклад, уникають азотних добрив і дають рослині більше світла для кращого засвоєння вуглекислоти з

повітря. Переходу до стадії цвітіння сприяє не тільки світло, але і відносна сухість умов вирощування рослин [1, 3].

З цвітінням рослин до певної міри пов'язана і тривалість їх життя. Систематичним видаленням квіткових бруньок можна продовжити життя рослини, навіть якщо за своєю природою вона є однорічною. Цінна властивість квітів – їх махровість, що є відхиленням від нормальної будови. Під махровістю розуміють перетворення тичинок, а часто і маточки, в пелюстки. Як наслідок, у махрових квітах немає тичинок і маточки, або є тільки тичинки за відсутності маточки, або є цілком розвинена маточка за відсутності тичинок.

Одна з цінних властивостей рослин – запах їх квітів. На жаль, дуже багато декоративних рослин позбавлено цієї властивості. Деяким квітам властивий специфічний запах, наприклад, запах ванілі, мускусний запах. Деякі рослини розкривають свої квіти в певний час дня і закривають їх за сонячного освітлення або вночі. У люпину до вечора листя повисає, ніби занурюючись у сон. Квіти календули стискаються перед дощем. Енотера ввечері відкриває квіти, а вранці їх закриває [2].

Таким чином, аналіз декоративних ґрунтопокривних рослин показав високу перспективність їх використання в умовах урбанізованого середовища. Подібно до газону, вони є прекрасним фоном для інших рослин, часто навіть ефектнішим, оскільки надають фітодизайнерам ширші можливості в комбінуванні їх за колірною гамою і за текстурою. Хоча в більшості випадків ґрунтопокривні використовують як альтернативу газону, фон або сполучну ланку в посадках, вони самі по собі є прекрасним декоративним матеріалом. Відрізняючись різноманітністю за текстурою і забарвленням листя, ґрунтопокривні рослини також представляють широкий діапазон кольорових відтінків під час цвітіння (рис. 1).

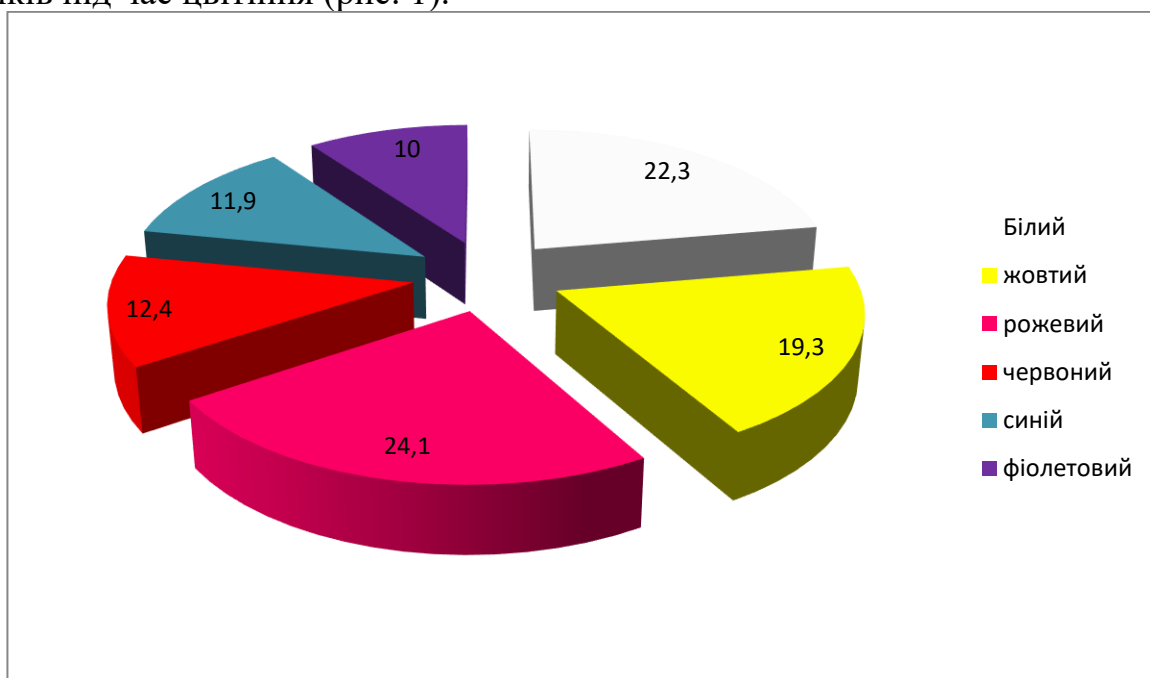

Рис. 3.1. Кольоровий спектр ґрунтопокривних квіткових рослин, %

Монопосадкам із цих рослин не поступаються за декоративністю і комбіновані варіанти. В умовах міста вони можуть бути надзвичайно важливим елементом культурного ландшафту, сприяти інтеграції розрізнених груп рослин в єдину композицію і створювати неповторні фрагменти дикої природи.

Список використаних джерел

1. Антонюк Н.Є. Декоративні рослини природної флори України / Н.Є. Антонюк, Р.М. Бородіна, В.В. Стопкань. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1982. – 216 с.
2. Баканова В.В. Цветочно-декоративные многолетники открытого грунта / В.В. Баканова. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1984. – 156 с.
3. Кондратюк Є.М. Перспективні для озеленення рослини природної флори Українських Карпат / Є.М. Кондратюк, С.С. Харкевич, В.І. Чопик // Акліматизація рослинності. – К., 1960. – С. 84-100.

ВИКОРИСТАННІ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН В ГАРДЕНОТЕРАПІЇ

ПІДОПРИГОРА А. Я., студентка 41 -сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ПОЛІЩУК В. В., доктор с-г наук, професор
Уманський національний університет садівництва

Останніми роками в усьому світі спостерігається збільшення зацікавленості лікарськими рослинами. Лікарські рослини є складовою частиною біорізноманіття і відіграють важливу роль як у природі, так і в житті людини. Вони мають не лише практичне значення, а й естетичне.

Лікарські рослини містять значну кількість вітамінів, кислот, мікроелементів та макроелементів. Вони можуть використовуватися в народній і науковій медицині як ефективний природний, дієвий засіб для лікування та профілактики різних захворювань. Вчені відмічають, що лікарські рослини мають вирішальне значення для збереження біорізноманіття на планеті, для розвитку торгівлі та економічного зростання. Також відмічається, що лікарські рослини мають значний потенціал у поліпшенні стану здоров'я за рахунок своїх лікувальних властивостей та вносять естетичний, освітній вклад у садовий простір.

Нині в умовах зростаючої урбанізації люди для поліпшення свого фізичного та психічного стану почали застосовувати нетрадиційні, альтернативні методи лікування та підтримки здоров'я. Одним із таких методів, є гарденотерапія – один із напрямків екотерапії, який набуває популярності завдяки своїй здатності покращувати фізичне та психоемоційне

здоров'я людини через залучення до процесу вирощування та догляду за рослинами, зокрема лікарських рослин.

Актуальність теми полягає у необхідності суспільства використання альтернативних ресурсів для підтримки здоров'я та в аналізі видового складу лікарських рослин, їхнього впливу на організм людини, що дозволить розробити ефективніші методи гарденотерапії для збереження фізичного і психічного здоров'я суспільства.

Також дослідження має практичне значення для ландшафтного дизайну, оскільки пропонує інноваційний погляд на створення терапевтичних садових композицій, які можуть бути використані у реабілітаційних центрах, госпіталях, соціальних закладах тощо.

Застосування гарденотерапевтичних технологій має великий потенціал в рамках роботи з різними категоріями населення. Однією з найголовніших переваг гарденотерапії над іншими реабілітаційними методиками та технологіями є високий рівень екологічності. Оскільки реабілітаційні заняття відбуваються: в паркових і лісопаркових зонах, інклюзивних парках, ботанічних садах, теплицях та інших локаціях, де сформовані умови для безпосередньої роботи з рослинами.

Лікарські рослини є цінним джерелом широкого спектру хімічних молекул з різними структурами та функціями, які виявляють важливу біологічну активність і пов'язані з безліччю корисних властивостей, таких як протимікробні, протипухлинні, противірусні, антиоксидантні та інгібіторні ферменти, проти старіння, протизапальну, антигіпертензивну, нейропротекторну та антикоагулянтну дію.

Лікарські рослини відіграють значущу роль не тільки у фармакологічній сфері а й у сфері озеленення, де вони можуть бути використані для створення естетично привабливого середовища.

Різноманітні види можуть бути як акцентом композиції, і її фоном. Широкий спектр цікавих форм і забарвлень, невибагливість до умов проростання, а також приємний аромат багатьох з лікарських рослин роблять їх важливим елементом озеленення.

Лікарські рослини, що використовують в озелененні та гарденотерапії, можуть включати деревні рослини (хвойні дерева та кущі, широколисті дерева та кущі, широколисті ліани), ліани, трав'янисті рослини, дернові рослини тощо. Для розміщення рослин можна використовувати все ті ж ландшафтні форми, що і при посадці декоративних рослин: гірки та рокарії; міксбордери та рабатки; клумби та бордюри; композиції з деревно-чагарникових рослин.

Лікарські рослини поділяються на дві категорії: нейтральні, які в ландшафтному дизайні використовують як фонові рослини, і акцентні. Прямостоячі рослини і трави з дрібним сіро-зеленим листям, зокрема, материнка (*Origanum vulgare* L.), шавлія (*Salvia* L.), м'ята перцева (*Mentha piperita*), полин естрагон (*Artemisia dracuncululus*), котяча м'ята справжня (*Népetá catária*), чудово виступають у ролі фонових рослин. Трави з незвичайними квітами, такі як лаванда (*Lavandula angustifolia* Mill) чи монарда

(*Monarda hybrida*) створюють ефектний акцент.

За ґарденотеропії рекомендуємо для створення міксбордера з лікарськими рослинами, що застосовуються при захворюваннях дихальних шляхів, можна використовувати наступні рослини: дельфініум (*Delphinium*), звіробій звичайний (*Hypericum perforatum* L.), гісоп лікарський (*Hyssopus officinalis* L.), конюшину лучну (*Trifolium pratense*), вероніку лікарську (*Veronica officinalis*), мак (*Papaver*), чебрець звичайний (*Thymus serpyllum* L.), незабудка польова (*Myosotis arvensis*).

Для створення рокарію з лікарськими рослинами, що застосовуються при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, можна використовувати: материнка звичайна (*Origanum vulgare* L.), перцева м'ята (*Mentha piperita*), гісоп лікарський (*Hyssopus officinalis* L.), чебрець звичайний (*Thymus serpyllum* L.), Фіалка запашна (*Viola odorata*), календула лікарська (*Calendula officinalis*), подорожник (*Plantago*) [4, 5].

Для створення клумби з лікарськими рослинами, що застосовуються при захворюваннях серця, можна використовувати: перцеву м'яту (*Mentha piperita*), валеріану (*Valeriana*), пустирник (*Leonurus*), волошку синю (*Centaurea cyanus* (All.) Dost.), горець (*Fallopia*), конюшину лучну (*Trifolium pratense*), ромашку лікарська (*Matricaria chamomilla*), подорожник (*Plantago*).

Необхідно відмітити, що лікарські рослини, що ростуть в дикому вигляді на території України, не вимагають акліматизації і легко приживаються на ділянках.

ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ З РЕКОНСТРУКЦІЇ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТЕРИТОРІЇ УМАНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ №14 ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

САВРАНСЬКА Ю.М., студентка 41-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ВЕЛИЧКО Ю.А., кандидат с.-г. наук, доцент
Уманський національний університет садівництва

Гімназія № 14 міста Умань, була побудована в 1954 р. А в 1980 року було добудовано новий корпус. Адреса гімназії: Черкаська область, Уманський район, м. Умань вул. Жовтнева 69/20.

Територія школи має озеленення, однак насадження доволі поважного віку. На території закладу у період його становлення в 1980 р. зросло 28 декоративних рослин, з яких 15 дерев, 13 кущів. Ця інформація підтверджена архівною довідкою.

Нині загальна територія школи становить 18562 м². У цю площу входять: будівля школи, стадіон, тераса, зелена зона з деревними насадженнями, задернінням та квітниками.

На території гімназії давно не висаджували нові види рослин, а існуючі втратили декоративність та естетичний вигляд. В існуючих насадженнях на території школи переважають листяні дерева.

Для підвищення естетичного вигляду всієї території та створення гарних умов для учнів ми розробили проектні пропозиції щодо реконструкції озеленення території Уманської гімназії.

За для зручності експлуатації території та проведення на ній проектних робіт, було проведено її зонування, в результаті чого виділили наступні зони: вхідна або парадна, для тимчасового відпочинку, активна, спортивна та прогулянкова.

У вхідній зоні з лівого боку пропонуємо створити композицію у ландшафтному стилі, площею 57,4м² (рис. 1). Для її оформлення рекомендуємо використати наступні декоративні види: гібіскус сирійський (*Hibiscus syriacus*), хоста Біг Бедді (*Hosta Big Baddy*), шуазія (*Forsythia*), пухироплідник калинолистий (*Physocarpus opulifolius L*), юкка (*Yucca*), піонія (*Paeonia*), троянда (*Rosa alba*), гортензія (*Hydrangea*), клопогон (*Astea racemosa*), лаванда (*Lavandula*) та самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens L.*) горіх грецький (*Juglans regia L.*), магнолія Суланжа (*Magnolia soulangeana*), модрина європейська (*Larix decidua*), клен гостролистий (*Acer platanoides*), яблуня декоративна (*Malus Royalty*), тамариск (*Tamarix tetrandra*), ялина колюча (*Picea pungens Engelm.*), сосна звичайна (*Pinus sylvestris L.*) та папороть чоловіча (*Dryopteris filix-mas (L.) Schott*).

Рис. 1. Генеральний план реконструкції озеленення території Уманської гімназії № 14

З правого боку у вхідній зоні, пропонуємо створити композицію у ландшафтному стилі, площа якої займає 58,2м². Дана композиція складатиметься з алісум (*Alyssum*), жоржини (*Dahlia*), лілія карликова (*Lilium pumilum*), папороть чоловіча (*Dryopteris filix-mas* (L.) Schott), півник (*Iris*), фізостегія (*Physostegia*), хризантеми (*Chrysanthemum*) та космея (*Cosmos*). Та не подалік висадити дерева та кущі: верба плакуча (*Salix babylonica* L.), чубушник (*Philadelphus* L), черешня плакуча (*Weeping cherry*), рододендрон (*Rhododendron Nova zembra*), туя західна (*Thuja occidentalis* L), сосна Веймутова (*Pinus strobus* L.). Дана функціональна зона виконана в пейзажному стилі. Вона є територією, яка зустрічає відвідувачів школи і вона повинна мати найбільш декоративний вигляд, тим самим підкреслювати її урочистість.

Зона тимчасового відпочинку має площу 162,2м² та включає в себе композицію з арки оформленої ломоносом (*Clematite*) поблизу якої буде висаджено такі декоративні рослини як: ялина канадська (*Picea glauca*), шовковиця плакуча (*Morus pendula*), форзиція (*Forsythia*), астильба (*Astilba chinensis*), бруслина (*Emerald Gaiety*). А також неподалік висаджено 4 ялини корейської (*Abies koreana*).

Активна зона має площу 54,6 м² та передбачає проведення дозвілля у школах, на перервах, а також зона масових заходів. Майданчик у цій зоні має плиткове покриття. Також неподалік від майданчику буде реконструйовано квітник з використанням таких декоративних рослин як: армерія (*America maritime*), меземріантемум (*Mezembryanthemum*), гайлардія (*Gaillardia*), газанія (*Gazania*), гіацинт (*Hyacinthus*), дельфініум (*Delphinium*), кореопсис (*Coreopsis* L.), садові ротики (*Antirrhinum*), пушкінія (*Puschkinia*), королиця (*Matricaria*), жовтець (*Ranunculus*), незабутка (*Myosotis sylvatica*), петунія (*Petunia*), фіалка (*Viola*), тюльпан (*Tulipa*), мускарини (*Muscari*), примула (*Primula*), цинія (*Zinnia*), чорнобривець (*Tagetes*), нарцис (*Narcissus*), лантана (*Lantana camara*), флокс волотиситий (*Phlox paniculata*). Неподалік від квітника пропонуємо композицію з рудбекії багаторічної (*Rudbeckia*), айланта (*Rhus* L.), вейгели ряболистої (*Weigela Nana Variegata*).

Спортивна зона має площу 137,4м² тут пропонується провести реконструкцію спортивного майданчика.

Спортивний майданчик – це те місце, де діти займаються спортом і всебічно розвиваються. Окрім реконструкції самого майданчика пропонуємо висадити декоративні дерева по краях спортивної зони, а саме: сосна кедрова (*Pinus cembra* L), верба тонко стовпчикова (*Salix gracilistyla* Mount), глід одно маточковий (*Crataegus monogyna* Jacq.), вяз плакучий (*Ulmus glabra*) та клен гостролистий (*Acer platanoides*).

У прогулянковій зоні із східного боку ми пропонуємо створити композицію з нових насаджень, площа якого становить 42,3м². Для цього пропонуємо використати жасмин (*Philadelphus virginal*), айва японська (*Chaenomeles japonica*), барабарис Тунберга (*Berberis thunbergii*) та барбарис звичайний (*Berberis vulgaris* L.). Поруч з кущами висаджено тюльпанове

дерево (*Liriodendron tulipifera*). А під парканом висаджено фалопію (*Fallopia ADANS.*), та будлею Давида (*Buddleja davidii*).

На південно-східній частині неподалік від прогулянкової зони буде висаджено ряд багряника канадського (*Cercis canadensis*), бузка білого (*Syringa villosa*) та ітеї (*Itea virginica*).

Доповнить композицію з елементів благоустрою декоративний фонтан, що знаходиться неподалік від зони де проходять урочисті заходи, створено буде арку з дикого винограду (*Parthenocissus tricuspidata*).

Отже, проектні пропозиції з реконструкції озеленення території Уманської гімназії № 14 розроблено в змішаному стилі, з домінуванням ландшафтних композицій. Використано великий асортимент декоративних рослин з врахуванням їх еколого-біологічних особливостей, декоративності, сумісності в композиціях та можливості використання на об'єктах даного призначення.

ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК ЯК ВЕКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

ВОЛКОВ А.М., студент 31 к-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ОСПОВ М.Ю., кандидат с.-г. наук, доцент

Уманський національний університет садівництва

Сучасний світ характеризується зростаючою увагою до сталого розвитку та екологічної відповідальності. Одним із аспектів цієї глобальної тенденції є озеленення присадибних ділянок, яке відіграє ключову роль у покращенні якості міського та сільського середовища. В Україні ця практика набуває особливої актуальності, зважаючи на екологічні виклики, такі як забруднення повітря, зміна клімату та зниження біорізноманіття. Озеленення не лише сприяє візуальному поліпшенню ландшафтів, але й відіграє важливу роль у створенні здорового середовища для життя, водночас зберігаючи природні ресурси та біорізноманіття.

Озеленення присадибних ділянок в Україні включає в себе ряд унікальних практик, що відображають місцеві кліматичні умови, культурні традиції, та економічні можливості населення. Україна, завдяки своїй різноманітності кліматичних зон, має можливість використовувати широкий спектр рослин у процесі озеленення, від північних хвойних до південних фруктових дерев.

Традиційно, в озелененні присадибних ділянок в Україні використовуються такі рослини як липи, каштани, різні види ялин та сосен. Декоративні кущі та багаторічні квіти також популярні серед українців. В останні роки з'явилася тенденція до використання менш традиційних видів, таких як рододендрони та азалії, які можуть успішно рости в більш холодних регіонах країни.

Методи озеленення варіюються від простих до складних. Багато домогосподарств вибирають природний стиль озеленення, який передбачає використання місцевих видів рослин, що вимагають мінімального догляду. Цей підхід не тільки сприяє підтримці місцевого біорізноманіття, але й зменшує потребу в поливі та хімічному захисті.

З іншого боку, є методики, які використовують інноваційні технології, такі як системи крапельного поливу, що ефективно знижують витрату води та підвищують продуктивність рослин. Ці методи особливо популярні в сухих регіонах, де збереження води є критичним.

Кліматичні умови значно впливають на вибір рослин та методи озеленення. В північних регіонах перевагу віддають хвойним деревам та кущам, які добре адаптовані до холодних зим. У південних регіонах можливе вирощування теплолюбних видів, як-от виноград, персики та абрикоси, які також використовують для декоративного озеленення. Ґрунти в Україні досить різноманітні, від плодючих чорноземів до бідних піщаних ґрунтів, що також вимагає відповідного підходу при виборі рослин та методів їхнього вирощування.

Щодо інновацій у сфері озеленення, в Україні починають застосовувати вертикальне озеленення, зелені дахи, а також розробляють системи рекуперації дощової води для поливу. Ці технології не тільки ефективно використовують місцеві ресурси, але й допомагають інтегрувати зелені простори у міські умови, збільшуючи зелену площу без необхідності виділення додаткових земельних ділянок.

Вертикальне озеленення, наприклад, використовується для озеленення стін будівель, що не тільки покращує естетичний вигляд, але й забезпечує додаткову ізоляцію та знижує температуру всередині приміщень. Зелені дахи здатні затримувати дощову воду, зменшуючи навантаження на місцеві системи водовідведення та підвищуючи енергоефективність будівель.

Окрему увагу в озелененні присадибних ділянок заслуговує підтримка біорізноманіття. Через використання різноманітних рослин, які є природним середовищем для багатьох видів комах та птахів, можливо створити умови для збереження та примноження місцевих екосистем. Це особливо важливо для урбанізованих зон, де природні біотопи часто знищуються.

Озеленення присадибних ділянок в Україні демонструє здатність адаптуватися до місцевих умов та використовувати доступні ресурси для створення здорового та приємного середовища. Інновації та традиційні методи співіснують, формуючи унікальну практику, яка може слугувати прикладом для інших регіонів. Подальше розширення і вдосконалення цих практик має потенціал значно покращити екологічну стійкість та якість життя в Україні. Впровадження і розповсюдження екологічних інновацій, посилене залучення громадськості та підтримка з боку урядових програм можуть значно прискорити процеси сталого розвитку місцевих територій.

Майбутнє озеленення присадибних ділянок в Україні залежить від збільшення освітніх ініціатив та просвітницьких програм, що спрямовані на

підвищення обізнаності населення про екологічні переваги озеленення. Важливим є також заохочення наукових досліджень та розробка інноваційних технологій, які враховують специфічні місцеві умови. Держава може підтримати розвиток озеленення за допомогою податкових пільг, субсидій та регулятивних заходів, які стимулюють збереження біорізноманіття та впровадження сталих практик. Залучення громадськості до участі в плануванні та реалізації проектів озеленення може зміцнити місцеві ініціативи та сприяти створенню ефективних рішень. Регулярний моніторинг та оцінка впроваджених методів допоможуть визначити їх ефективність і вплив на екологічну стійкість. Такі заходи забезпечать не лише екологічне вдосконалення, але й підвищення якості життя, роблячи Україну прикладом для наслідування у глобальних практиках сталого розвитку.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОЗЕЛЕНЕННЯ

ЗАЇКА В.В., студент 31к-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ОСПОВ М.Ю., кандидат с.-г. наук, доцент

Уманський національний університет садівництва

Досвід озеленення присадибних ділянок за кордоном відрізняється різноманіттям інноваційних підходів і технологій, які можуть бути адаптовані до умов України. Вивчення міжнародних практик, таких як вертикальне озеленення у міських агломераціях Японії, застосування зелених дахів у Німеччині, а також створення затишних куточків для біодиверситету в приватних садах Великобританії, демонструє потенціал для впровадження та розширення подібних методик в українському контексті. Це дослідження має на меті аналізувати і порівнювати зарубіжні методи озеленення, виявляючи найефективніші з них для адаптації та використання в Україні, з особливим акцентом на екологічну стійкість, економічну вигоду та покращення якості життя.

У сучасному світі, де проблеми деградації довкілля та зміни клімату набирають все більшої актуальності, питання ефективного використання зелених просторів стає невід'ємною частиною сталого розвитку територій. Озеленення присадибних ділянок не лише сприяє покращенню екологічного стану, але й відіграє важливу роль у підвищенні якості життя населення, забезпечуючи естетичне задоволення та психологічний комфорт. Враховуючи ці аспекти, дослідження зарубіжного досвіду озеленення присадибних ділянок може виявитися корисним для впровадження ефективних та інноваційних підходів в умовах України.

Важливо врахувати, що кліматичні умови, культурні особливості та економічний контекст в Україні відрізняються від багатьох зарубіжних країн, що може вимагати особливого підходу до вибору та адаптації іноземних

практик. Зарубіжні країни пропонують широкий спектр інноваційних підходів і методик у сфері озеленення присадибних ділянок, які можуть бути цінними для українського досвіду.

У Японії велику увагу приділяють естетиці озеленення, використовуючи принципи мінімалізму та природної краси. Японські сади, навіть невеликі, відображають гармонію та спокій, ідеї яких можна адаптувати для присадибних ділянок в умовах високої забудованості.

Нідерланди відомі своїм підходом до комплексного планування міських просторів, де озеленення включає створення «зелених дахів» і «вертикальних садів». Ці технології не тільки покращують мікроклімат, але й ефективно борються з міськими проблемами, такими як забруднення повітря та недолік простору.

У Сполучених Штатах Америки популярністю користуються спільнотні сади, які об'єднують місцевих жителів навколо ідеї озеленення та вирощування власних продуктів і такі сади не тільки сприяють соціальній взаємодії, але й навчають екологічно відповідальній поведінці. Програми озеленення часто включають навчальні компоненти, що дозволяють учасникам вивчати методи сталого землеробства та збереження біорізноманіття.

У Німеччині особлива увага приділяється водозбереженню у контексті озеленення ділянок. Використання крапельного зрошення, сучасних систем збору дощової води та адаптації рослин, стійких до посухи, демонструють ефективне управління природними ресурсами. Такі технології можуть бути особливо корисними для регіонів України з обмеженим доступом до водних ресурсів.

Австралійські дослідження у галузі селекції рослин спрямовані на розвиток видів, які можуть ефективно адаптуватися до жорстких кліматичних умов, таких як сильні сонячні промені та мала кількість опадів. Вивчення та використання таких рослин може бути важливим для озеленення українських ділянок, забезпечуючи їх стійкість до кліматичних змін.

Сінгапур, відомий своїм інноваційним підходом до міського озеленення, активно використовує концепції вертикального зелення. Це дозволяє оптимізувати обмежений простір в умовах густонаселеного міста, створюючи зелені оази, що сприяють зниженню міського теплового острова та покращенню якості повітря.

Зарубіжний досвід в озелененні присадибних ділянок виявляє широкий спектр інноваційних підходів та технологій, які можуть бути впроваджені в Україні з урахуванням місцевих умов. Комбінація цих практик з місцевими ініціативами може сприяти не тільки естетичному оновленню, але й значно покращити екологічний стан і забезпечити більш ефективне використання природних ресурсів. Імплементация цих методик може також внести вклад у соціальну взаємодію та благоустрій, стимулюючи громадян до активної участі у процесах природоохоронної діяльності та підвищення екологічної обізнаності.

Озеленення присадибних ділянок, засноване на зарубіжному досвіді, може відіграти ключову роль у формуванні стійких міських та сільських ландшафтів в Україні. Врахування глобальних інновацій та адаптація їх до місцевих умов дозволить створювати більш здорове та привабливе середовище для життя, а також зменшити негативний вплив антропогенної діяльності на природу.

ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В УКРАЇНІ

ПАЧИН Я.П., студент 31к-сп групи ОПП «Садово-паркове господарство»

ОСІПОВ М.Ю., кандидат с.-г. наук, доцент

Уманський національний університет садівництва

Озеленення присадибних ділянок стає все більш важливим аспектом екологічної стійкості в умовах сучасної України. Зі збільшенням урбанізації та зростанням екологічних викликів, таких як зміна клімату та деградація земель, потреба в ефективних методах озеленення стає критичною для забезпечення здорового та гармонійного середовища для життя.

Присадибна ділянка – це земельна ділянка, призначена для обслуговування житлового будинку, яка використовується здебільшого для ведення садівництва та городництва. В Україні такі ділянки є частиною земель побутового і сільськогосподарського призначення і можуть варіюватися за розміром і формою використання в залежності від регіональних особливостей.

Озеленення присадибних ділянок включає в себе висадку декоративних і фруктових дерев, кущів, трав та інших рослин, які сприяють збереженню біодиверситету, покращенню якості повітря та зменшенню ерозії ґрунтів. Крім того, ефективно озеленення може зменшити урбанізовані «теплові острови», підвищуючи вологість і знижуючи температуру повітря в локальних масштабах.

Озеленення присадибних ділянок несе в собі величезний потенціал у плані екологічної стійкості. Воно допомагає знизити рівень міського забруднення, забезпечує природні середовища для багатьох видів флори і фауни, та забезпечує психологічний комфорт та естетичне задоволення мешканцям. Також, рослини відіграють важливу роль у водному балансі, абсорбуючи зайву воду під час дощів та зменшуючи ризик підтоплення.

Цей розділ може слугувати фундаментом для розуміння базових концепцій, на яких будується дослідження, і підкреслює важливість озеленення у сучасних екологічних умовах.

В Україні озеленення присадибних ділянок зазнає впливу як традиційних сільськогосподарських практик, так і сучасних урбаністичних трендів. Традиційно, у сільських районах домінує вирощування плодкових дерев і

овочевих городів, які не лише забезпечують сім'ї продуктами харчування, але й сприяють підтримці біодиверситету та здоров'я ґрунтів. У містах останнім часом набуває популярності вертикальне озеленення, зелені дахи та створення маленьких садів на балконах та дахах, що допомагає зменшити вплив урбанізації на довкілля.

Незважаючи на позитивний потенціал, існує ряд проблем, які ускладнюють реалізацію ефективного озеленення в Україні. Однією з основних проблем є відсутність єдиної національної стратегії щодо озеленення, що призводить до фрагментованості та нерівномірності зусиль. Також, існує недостатність фінансування та матеріально-технічної підтримки місцевих ініціатив, що сповільнює впровадження інноваційних методів озеленення.

На позитивній ноті, в Україні існують приклади успішних проектів озеленення, які можуть служити зразком для наслідування. Наприклад, в місті Львів реалізовано кілька проектів зі створення зелених зон і парків, які не тільки прикрашають міський простір, але й відіграють важливу роль у покращенні мікроклімату та здоров'я місцевих жителів. Іншим прикладом є програма «Зелені патіо» в Одесі, яка заохочує мешканців багатоквартирних будинків до створення зелених оазисів у внутрішніх дворах.

Державна політика та законодавство відіграють критичну роль у регулюванні та підтримці озеленення. Національні та регіональні програми можуть сприяти покращенню екологічної стійкості через озеленення, надаючи фінансові та методичні ресурси для реалізації проектів. Однак, в Україні спостерігається нестача координації між різними рівнями управління, що ускладнює ефективне впровадження цих ініціатив.

Суспільна свідомість та активна участь громадян є ключовими факторами успіху проектів озеленення. Інформування населення про переваги озеленення, а також організація громадських акцій та ініціатив може значно збільшити залученість громад та їхній внесок у створення зелених просторів. В Україні активно розвиваються громадські організації, які ініціюють і підтримують проекти озеленення на місцевому рівні, що є позитивним трендом.

Таким чином, на основі аналізу сучасного стану озеленення можна ідентифікувати декілька стратегічних напрямків для подальшого розвитку. Зокрема, це стосується впровадження інноваційних технологій озеленення, залучення більшої кількості громадян до участі в проектах, а також покращення політичних та законодавчих умов для підтримки цих ініціатив. Особлива увага повинна бути приділена підтримці малих громад та сільських районів, де потенціал для озеленення є величезним.

Наукове видання

**«Садово-паркове господарство: історія, сучасність та
перспективи розвитку»**

Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет-конференції

12 червня 2024 року

*За достовірність опублікованих матеріалів
відповідальність несуть автори*

